

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE

OCAK 2018 – ARALIK 2019
KADIN DANIŞMA MERKEZİ DENEYİMİMİZ

Bu proje Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE

Ocak 2018 – Aralık 2019 Kadın Danışma Merkezi Deneyimimiz

Şiddetsiz, eşit ve özgür bir dünya için...

Yazarlar

Nisan Kuyucu, Nihan Damarlı

Katkıda Bulunanlar

Büşra Süneci, Sibel Güneş, Elif Önal

“Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete Karşı Kadın Dayanışması” projesi kapsamında hazırlanan bu rapordan kaynak göstermek kaydıyla yararlanılabilir.

Bu rapor, Kadın Dayanışma Vakfı'nın izni olmadan, kısmen de olsa, fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

Baskı: Ezgi Ofset Matbaacılık

www.ezgioffset.net

Ankara, 2020

“Bu yayının Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Kadın Dayanışma Vakfı sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir”

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
KADIN DANIŞMA MERKEZİMİZE YAPILAN BAŞVURULAR.....	6
A. Şiddet Nedeniyle Destek Almak İçin Yapılan Başvurular.....	6
B. Diğer Başvuru Nedenleri Kapsamında Yapılan Başvurular.....	15
KADIN DANIŞMA MERKEZİ DESTEĞİ	18
ERKEK ŞİDDETİYLE MÜCADELE	23
KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE MEKANİZMALARI.....	26
A. Adli Birimler.....	28
B. Kolluk/Güvenlik Birimleri.....	35
C. Sığınaklar	37
D. Diğer Kurumlara Yapılan Başvurular	39
SONUÇ	41
KAYNAKÇA	43
EKLER	44

GİRİŞ

Bu rapor 1 Ocak 2018 ile 31 Aralık 2019 tarihleri arasında kadın danışma merkezimize başvuran kadınların erkek şiddetiyle mücadele deneyimlerine dayanıyor. Bu deneyimlerin Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadele için oluşturulmuş mevcut mekanizmanın eksikliklerini, kadınların gerçek ihtiyaçlarını ve varsa iyi uygulama örneklerini bulmada en önemli veri olduğunu düşünüyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı olarak 1993'ten bu yana, kadına yönelik şiddet ve bu şiddetin temelindeki toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle mücadele etmek için çok çeşitli çalışmalar yürütüyoruz. Bu çalışmaları yürütürken feminist ilkelerden ve dayanışma anlayışından yola çıkıyoruz. Vakfımızın gönüllüsü olan kadınların destekleri her zaman çalışmalarımızda önemli bir yer tutuyor. Kadınlarla birebir ya da gruplar halinde bir araya gelerek doğrudan dayanıştığımız çalışmaların yanı sıra kadına yönelik şiddet alanındaki bilgi ve tecrübelerimizi aktardığımız toplantılar ve eğitimler düzenliyor; siyasi otoritelerin kadına yönelik şiddet alanıyla ilgili yasaları yürürlüğe koymaları ve uygulamaları, kadınlara yönelik hizmetler için finansman sağlamaları, kurumların sorumluluklarını yerine getirmeleri için savunuculuk faaliyetlerinde bulunuyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı bünyesinde, erkek şiddetine maruz bırakılan kadınlara ücretsiz olarak sosyal, hukuki ve psikolojik destek sunduğumuz bir kadın danışma merkezimiz var. Kadınlarla doğrudan ve birebir dayanışma kurmayı hedeflediğimiz çalışmalarımızı burada gerçekleştiriyoruz. Danışma merkezimizde çalışmalarımızı feminist ilkelere uygun olarak “yardım” değil, “dayanışma” anlayışıyla yürütüyor; kadınları maruz bırakıldıkları şiddet nedeniyle suçlamıyor, yargılamıyoruz. Kadınların hiçbir koşulda şiddeti hak etmiş sayılamayacağı ön kabulüyle hareket ediyor; dayanışma gösterirken kadınların beyanlarını esas alıyoruz. Hiyerarşi yaratmadan gerçekleştirmeye özen gösterdiğimiz görüşmelerle karşılıklı dayanışmayı ve güçlenmeyi hedefliyoruz.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele konularında farkındalık yaratmak için aralarında Vakıf gönüllüsü olmak isteyen kadınların, lise ve üniversitelerde bir araya geldiğimiz öğrencilerin ve mahalle çalışmalarında bulduğumuz kadınların da bulunduğu çok çeşitli gruplara yönelik

atölyeler düzenliyoruz. Ayrıca bizimle benzer çalışmalar yürüten kadın örgütleri başta olmak üzere insan hakları alanında çalışan diğer sivil toplum kuruluşları ve inisiyatiflerle birlikte çalışmalar yapıyoruz. Sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurumlarının ve belediyelerin ilgili birimlerindeki çalışanlara yönelik eğitimlerle Vakfımızın kadına yönelik şiddetle mücadele alanındaki bilgi birikimini bu alanda çalışan tüm aktörlere aktarmaya çalışıyoruz. Şiddetle mücadele mekanizmalarının işleyişine ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasına dair izleme yaparak raporlar yayınlıyor; çözüm önerilerimizi sunuyoruz. Böylece kadınların şiddetle mücadele deneyimlerini ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukları yerel, ulusal ve uluslararası mekanizmalar nezdinde görünür kılmayı hedefliyor, sorunların giderilmesi için savunuculuk yapıyoruz.

Düzenli olarak hazırladığımız ve kamuoyuyla paylaştığımız faaliyet raporlarımız, savunuculuk çalışmalarımızın önemli bir parçası. Avrupa Birliği desteğiyle Demokrasi ve İnsan Hakları için Avrupa Aracı programı altında yürüttüğümüz, Vakfın ve bünyesindeki kadın danışma merkezinin kapasitesini güçlendirerek kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçlayan "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete Karşı Kadın Dayanışması" projesi dahilinde hazırladığımız bu faaliyet raporunun ve çıktılarının önümüzdeki aylarda yapacağımız çalışmalarda hem bize hem de birlikte çalıştığımız kurumlara yol gösterici olmasını umuyoruz. Ancak bu raporun sayı, coğrafi çevre vb. yapısal sınırlılıklarının yanı sıra Vakfımızın işleyiş ilkelerinden kaynaklanan belli sınırlılıkları olduğunu da hatırlatmak isteriz.

Rapora dahil ettiğimiz sayısal veriler, bu iki yıllık süreçte kadın danışma merkezimize başvuran kadınlardan edindiğimiz bilgi ve kadınların şiddete ve şiddetle mücadelelerine dair anlatıları ile sınırlı. Bu raporda, kadınların deneyimlerini aktarırken gizlilik ilkesine uygun davrandığımızı, yaptığımız yönlendirmelerde de onların kararlarına ve çizdikleri sınırlara riayet ettiğimizi belirtmek isteriz. Raporun bir diğer sınırlılığı ise merkezimize başvuran kadınlarla görüşme ilkelerimizden kaynaklanıyor. Görüşmelerimiz sırasında kadınlardan veri toplamayı değil onlarla dayanışmayı amaçladığımız için onların bizlere aktarmayı uygun gördüğü kadarıyla ve görüşme içerisinde konuşulanlarla sınırlı olarak bilgi ediniyoruz. Aramızdaki güven ilişkisini zedelememek kaygısıyla daha fazla bilgi paylaşımlarını talep etmiyoruz; hikayelerine odaklanabilmek ve etkili bir dinleme

için görüşmeler sırasında bizler de veri toplama kaygısından uzak durmaya çalışıyoruz.

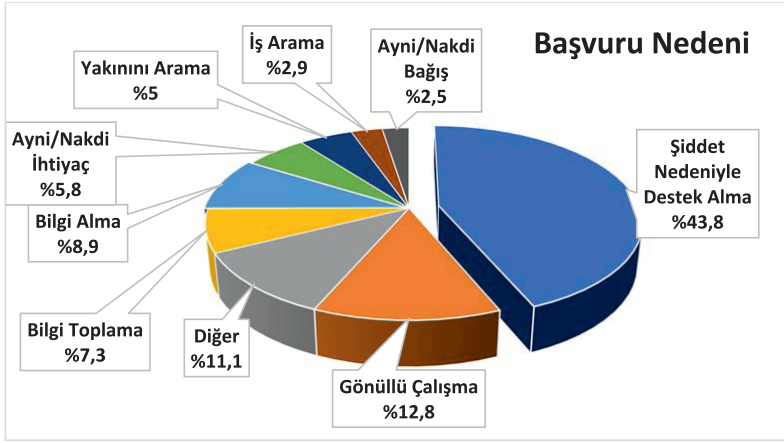
Son olarak, her ne kadar kadınların erkek şiddetiyle mücadele deneyimlerine dair kendi anlatılarını temel alsa da bütün raporlar gibi bu raporun da gerçekte kadınların şiddete karşı verdikleri mücadeleyi, yaşadıkları zorlukları ve hayatta kalma deneyimlerini tamamiyle yansıtmaktan uzak olduğunu hatırlatmak isteriz. Dayanışma kurduğumuz kadınlara yaşadıkları süreç hakkında bilgi almak, deneyimlerini öğrenmek ve ihtiyaç duydukları her an yanlarında olduğumuzu söylemek için tekrar ulaşmaya çalıştığımızda ulaşamadığımız her kadının bizde bıraktığı izi de bu satırlara aktarmanın imkanı yok.

Bu raporla en azından kadınların erkek şiddetiyle mücadele ederken yaşadıkları zorlukları, mevcut mekanizmalardaki tıkanıklıkları, mevzuattaki eksiklikleri görünür kılarak ve kadına yönelik şiddetle mücadele alanında veriler sunarak şiddetsiz bir yaşamı var edebilmek için sorumluluğu olan tüm kurum ve kuruluşları gereken adımları atmaya, sorumluluklarını acilen yerine getirmeye çağırıyoruz. Umuyoruz ki raporumuz aynı zamanda kadına yönelik şiddet alanında çalışan kadın örgütleri başta olmak üzere tüm kurum, kuruluş ve inisiyatifler için yararlı bir kaynak olacak.

KADIN DAYANIşMA VAKFI

KADIN DANIŞMA MERKEZİMİZE YAPILAN BAŞVURULAR

1 Ocak 2018 ile 31 Aralık 2019 tarihleri arasında kadın danışma merkezimize bilgi ve/veya destek almak için toplam 1682 kişi başvurdu. Başvuruların şiddet nedeniyle destek alma, gönüllü çalışma, ayni/nakdi bağış, iş arama, yakınını arama, ayni/nakdi ihtiyaç, bilgi toplama, gönüllü çalışma ve diğer sebepler olarak gruplandığımız birbirinden farklı pek çok amaçla yapıldığını görüyoruz. 2019 yılında “başvuru nedeni” kategorimizi genişleterek “bilgi alma” kategorisini de bunlar arasına ekledik. Bu kategoriye merkezimize bir şiddet öyküsü olmaksızın çeşitli destek mekanizmaları hakkında bilgi almak üzere yapılan başvuruları tanımlamak için kullanıyoruz.

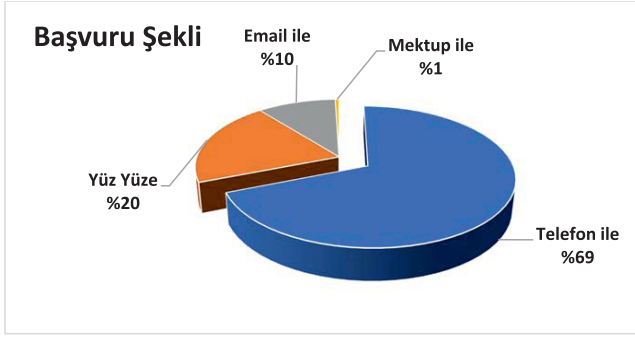

A. Şiddet Nedeniyle Destek Almak İçin Yapılan Başvurular

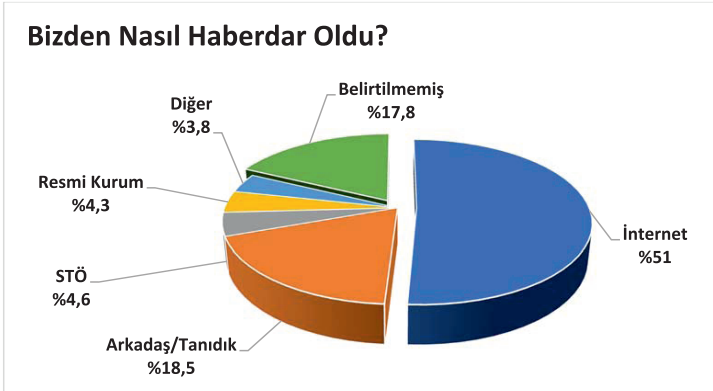
Bu iki yıllık süreçte aldığımız 1682 başvurunun 736'sı şiddete maruz bırakılan kadınlar tarafından yapıldı. Bu görüşmelerde kadına yönelik şiddet, şiddetin etkileri ve bunlarla mücadele yollarına dair ayrıntılı bilgi paylaştık.

1. Danışanların Bilgileri

Maruz kaldığı şiddetle mücadele ederken destek almak için başvuran 736 kadının yarısından fazlası (508 kadın) merkezimize telefonla ulaştı. 149 kişi (%20) doğrudan merkeze gelerek başvuru yaparken 75 kişi (%10) ise ilk iletişimi e-mail yoluyla kurdu.

Başvuran 31 kişi Türkiye’de sığınmacı veya mülteci olarak yaşayan veya başka bir nedenle Türkiye’de bulunan yabancı uyruklu kadınlardı. Sosyal çalışmacılar ve gönüllüler birçok kadınla yüz yüze, telefonla veya e-mail üzerinden 1300’den fazla görüşme yaptı.

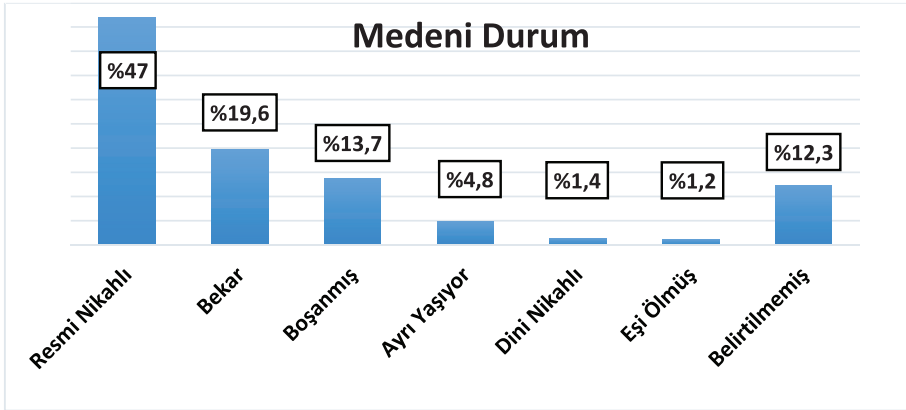

Danışanların yarısından fazlası (375 kadın) Kadın Dayanışma Vakfı’na dair bilgiyi internetten edinmişti. 136 kadını (%18,5) arkadaşları/tanıdıkları kişiler, 34 kadını (%4,6) sivil toplum örgütleri, 32 kadını (%4,3) ise resmi kurumlar yönlendirmişti. Kadın danışma merkezimize bu iki yıllık sürede en fazla başvuru Şubat ve Temmuz aylarında yapıldı. Her iki yılın da Ocak aylarında geçmiş yıla ait raporlama ve arşivleme çalışmaları, kullanılan kayıt formlarının güncellenmesi ve yeni yıl için hazırlıklar vb. nedeniyle merkezimiz telefonla başvuruya kapalıydı; ancak bu sürelerde de e-mail ile başvuru almaya devam ettik.

Başvuranların %74’ü kendisi için, %26’sı ise yakınları için ulaştı. Bir başkası

adına başvuru yapılan durumlarda daha iyi bilgi alarak destek olabilmek için sonraki görüşmelere kadınların kendileriyle devam ettik.

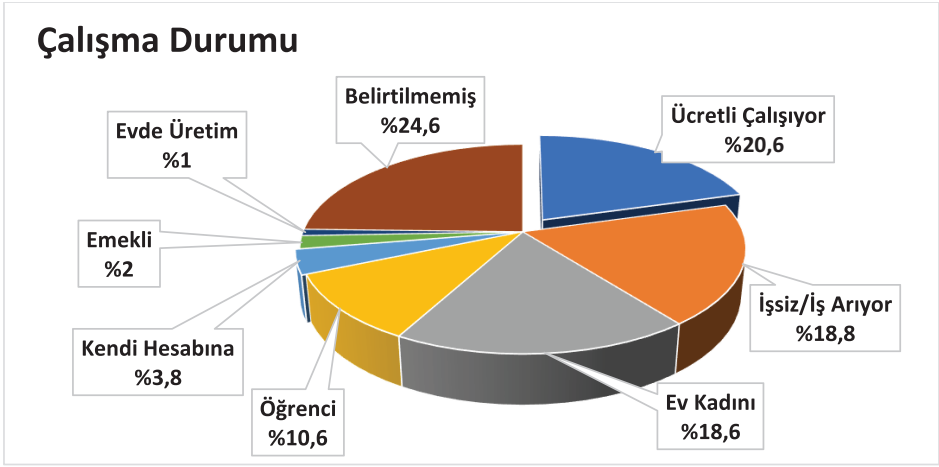
Merkezimize başvuran 736 kadının yarısına yakını (346 kadın) başvuru yaptığı sırada resmi nikahla, 10'u ise dini nikahla evliken, 35'i eşleriyle ayrı yaşayan kadınlardı. Başvuru yapan 144 kadın bekarken, danışanların 101'i boşanmış kadınlardı. Boşanmış kadınlara şiddet uygulayanlar %52 oranında kadınların eski eşleriydi.

Merkezimize 2018 ve 2019 yıllarında başvuran 736 kadından 167'sinin (%22,7) çocuğu yokken; 139'unun (%18,9) tek çocuğu, 152'sinin (%20,7) iki çocuğu, 71'inin (%9,6) ise üç çocuğu vardı. Çocuk sahibi olan danışanların %22,8'i (130 kadın) çocuklarının da doğrudan şiddete maruz kaldığını belirtti.

1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında merkezimize başvuran 736 kadının 151'i (%20,6) ücretli bir işte maaşlı çalışıyordu. Aralarında temizlik işçisi, öğretmen, öğretim görevlisi, sağlık personeli, eğitim danışmanı, kamu görevlisi, akademisyen, işletmeci, memur, mühendis, doktor, güvenlik görevlisi, asistan, banka memuru, tekstil işçisi, bulaşıkçı, güzellik uzmanı, aşçı, hemşire, araştırma görevlisi, mağaza ve market çalışanı, özel şirket çalışanı, garson gibi birbirinden farklı alanlarda çalışan kadınlar vardı. 137 kadın (%18,6) ücretli bir işte çalışmıyor ve kendini ev kadını olarak tanımlıyordu. 138 kadın (%18,8) ise işsizdi ve iş arıyordu.

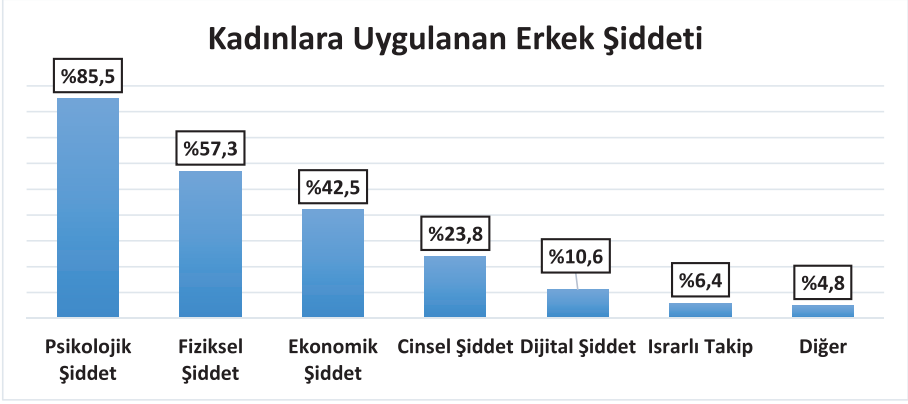
28 kadın (%3,8) katalogdan ürün satışı, ev temizliği, hasta bakıcılığı, kendisine ait dükkanını veya şirketini işletme gibi yollarla kendi hesabına çalışıyordu. Yedi kadın evde parça başı iş yaparak gelir elde ederken, 14 kadın (%2) ise emekliydi.

2. Kadınlara Uygulanan Erkek Şiddeti

2018 ve 2019 yıllarında kadın danışma merkezimize başvuran 736 kadının %85,5'i (629 kadın) kendisine, çocuklarına, yakınlarına zarar vermekle ve öldürmekle tehdit etme; çocuğunu kaçırmakla tehdit etme; çocuğunu göstermeme; küfür ve hakaret etme; küçümseme ve aşağılama; bağırma; küçük düşürme; iftira; şantaj; kıskançlık bahanesiyle hareketlerini kısıtlama ve üzerinde baskı kurma, çocuğunu kaçırmak; kadının eğitimini engelleme; iletişim araçlarını kullanmasına engel olma; kendi ailesi ve arkadaşlarıyla görüşmesini engelleme; yalnızlaştırma; evden kovma; suçlama; ilgi alanlarını kısıtlama; istemediği şeyler için zorlama gibi farklı biçimlerde psikolojik şiddete maruz bırakılmıştı. Psikolojik şiddete maruz kalan kadınların %49'u (367 kadın) aynı zamanda fiziksel şiddete de uğramıştı.

Kadınlara Uygulanan Erkek Şiddeti

Bu iki yıllık sürede kadın danışma merkezimize başvuran danışanların %57,3'ü (422 kadın) tokat, darp etme, tartaklama, silahla vurma, saç çekme, bıçaklama, eve kapatma, kadının kişisel eşyalarına zarar verme ya da olay esnasında çevrede bulunan eşyalara zarar verme, boğazını sıkma, tedavi olmasına engel olma, üzerinde sigara söndürme, balkondan aşağı atma, zorla bindirdiği arabadan inmesini engelleme vb. şekillerde fiziksel şiddete maruz kalmıştı. Fiziksel şiddete maruz bırakılan birçok danışanın şiddet sonrasında bedeninde morluk, kızarıklık, yanık vb. izler oluşmuş; kafa travması gibi tedavi gerektiren çeşitli sağlık sorunları yaşamışlardı.

313 danışan (%42,5) ekonomik şiddete maruz kalmıştı. Ekonomik şiddet, gelirine el koyma; çalışmasına engel olma; eşyalarına zarar vererek kullanılmaz hale getirme; eşyasını çalma; birikimlerine el koyma ve kadının onayı olmayan harcamalar için kullanma; kadının üzerine iş yeri açma, kredi çekmeye zorlama; kadın adına olan kredi kartından yüksek harcamalar yaparak borçlanmaya neden olma; mahkeme tarafından belirlenen yoksulluk ve/veya iştirak nafakasını ödememe; imzasını taklit ederek borçlandırma; eve gelir getiren tek kişi olan erkeğin kadının ve varsa çocukların ihtiyaçlarını karşılamaması; evin kirasını ödememe; evin doğalgaz, elektrik, su aboneliklerini kapatma; ortak birikimleri kadından habersiz harcama; kadının ziynet eşyalarına el koyma; evin kadının onayı ve/veya haberi olmadan satılması, vb. şekillerde gerçekleşmişti. Ekonomik şiddet uygulayanlar çoktan aza doğru sırasıyla kadınların eşleri, eski eşleri, tanıdıkları

veya arkadaşları olan erkekler, kendi ailelerinden veya akrabaları olan erkekler ya da eşlerinin ailesi ve/veya akrabalarıydı.

Aile içinde mal paylaşımında kız çocuklarına pay verilmemesi de danışanların anlatılarında karşılaştığımız bir ekonomik şiddet biçimiydi. Örneğin bir danışanın dedesi, ölmeden önce kendi çocukları arasında yaptığı mal paylaşımında kendi kızlarına pay vermediği gibi, danışanın babasına da üç tane kızı olup hiç oğlu olmadığı bahanesiyle pay bırakmamıştı. Hakkını isteyen danışana ise akrabaları tarafından *“Babanızı evlendirin, oğlu olsun, soy devam etsin, o zaman mirastan pay alabilir.”* şeklinde karşılık verilmişti.

Danışanların %23,8'i (175 kadın) cinsel şiddete maruz kalmıştı. Kadınlara taciz, tecavüz, para karşılığı cinsel ilişkiye zorlama, istemediği zamanda ve istemediği şekilde cinsel ilişkiye zorlama, pornografik görüntüler izlemeye zorlama vb. şekillerde cinsel şiddet uygulayanlar, çoktan aza doğru sırasıyla kadınların eşi, arkadaşı, iş arkadaşı, öğretmeni, doktoru, akrabası, sevgilisi, eski sevgilisi, babası, eşinin akrabası, komşusu gibi kişilerdi. Danışanlar arasında, az sayıda olmakla birlikte, hiç tanımadığı yabancı bir kişiden cinsel şiddete uğramış olanlar da vardı.

78 kadın (%10,6) izinsiz şekilde uygulama indirerek telefonunu takip etme; ısrarla mesaj atma ve arama; cinsel içerikli fotoğraflar gönderme; fotoğraf, video, ses kaydı göndermeye zorlama; sosyal medya hesaplarının şifresini isteme; sosyal medya hesaplarını ve e-mail hesabını kontrol etme; kadının adına sahte hesap açarak fotoğraf paylaşma vb. şekillerde dijital şiddete maruz kalmıştı. Dijital şiddet failleri arasında kadınların sevgilileri, eski sevgilileri, babaları, arkadaşının sevgilisi gibi kişiler vardı.

Merkezimize başvuran 47 kadına (%6,4) eşleri, eski sevgilileri, yabancılar ya da yaşadıkları mahallelerde yaşayan, sosyal ortamlarda karşılaştıkları erkekler tarafından ısrarlı takip uygulanmıştı. Çoğu zaman diğer şiddet türleriyle birlikte yaşanan ısrarlı takibin sık karşılaşılan biçimleri gözetlemek, istenmediği halde sürekli arama, mesajlar veya e-mailler gönderme; kadının iş yerinde veya yaşadığı yerde bekleyerek haklı bir sebep yokken karşısına çıkma; kadına isteği dışında hediyeler gönderme; iletişim bilgilerini internette veya sosyal medyada yayma;

hakkında asılsız dedikodular yaymadır. Örneğin, 2019 yılında başvuran bir danışanımızın boşanma aşamasında olduğu ve ayrı yaşadığı eşi, onu sürekli arayarak, sokakta karşısına çıkarak taciz ediyordu. Öğretmen olan erkek, boşanmanın ardından kızıyla birlikte başka bir şehre taşınan danışanın yerini MERNİS üzerinden kızının okulunu bularak tespit etmişti. Çocuğun velayetini almak isteyen erkek, kızının okulundaki öğretmenlere ulaşarak onlara danışanın kötü, yetersiz, ilgisiz bir anne olduğunu anlatmıştı. Kadın danışma merkezimizden hukuki destek alan danışanla 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284 Sayılı Kanun) kapsamında kendisi ve çocuğu için gizlilik isteminde bulunabileceğini, karar verilirse şiddet uygulayan eski eşin kayıtlarına ulaşamayacağını; ancak çocukla kişisel ilişki konusunun da mutlaka hakim tarafından düzenlenmesi gerektiğini aktararak bulunduğu şehirdeki kadın örgütlerinin ve AÇSH İl Müdürlüğü'nün iletişim bilgilerini paylaştık. Kendisine ayrıca dilekçe yazımında destek olduk.

2018 yılında merkezimize ulaşan bir danışana şiddet uygulayan kişi ise kadının evinin ve iş yerinin önünde bekliyor, kadının aile bireylerinden kişilere mesajlar atıyor ve arıyor, kadını takip ediyordu. Bu ısrarlı takip karşısında izini kaybettirmek için şehir değiştirmek zorunda kalan danışanın yeni adresini öğrenmek isteyen erkek, kadının kardeşlerinin evlerinin önünde bekliyordu. Merkezimize ulaştığında henüz herhangi bir kuruma başvuru yapmamış olan danışana gönüllü avukatımız 6284 Sayılı Kanun kapsamında alabileceği koruyucu ve önleyici tedbirler başta olmak üzere yasal haklarına dair bilgi aktardı. Hukuki bir başvuru yapmak konusunda tereddüt içerisindeki danışanla şiddetin bizim suçumuz olmadığı ve bunu kabullenmek zorunda olmadığımız odağında bir görüşme gerçekleştirdik.

Danışanlar arasında, her yıl olduğu gibi, geçmişte küçük yaşta evlendirilmiş çok sayıda kadın olduğunu gördük. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'na göre 18 yaşını dolduran herkes, eğer mahkeme tarafından vesayet altına alınmamışsa, kendi isteğiyle evlenebilir. Buna ek olarak, 17 yaşını tamamlayanlar anne ve babalarının rızasıyla, olağanüstü şartların varlığı halindeyse 16 yaşını tamamlayanlar hakim izniyle evlenebilir. 2011 yılında İstanbul'da imzalanan ve Türkiye'nin taraf olduğu *Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi* ve

Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul Sözleşmesi) 37. maddesine göre erken ve zorla evlendirmelerin suç olarak düzenlenmesi zorunludur. İstanbul Sözleşmesi'nin uygulamasını izlemeden sorumlu uzmanlar grubu GREVIO da Türkiye'deki mevcut yasal durumu ve uygulamaları sözleşmenin gerekleri çerçevesinde değerlendirdiği 2018 tarihli raporunda, zorla evlendirmelerin suç olarak düzenlenmesini tavsiye ediyor.¹

Ancak özellikle 2016 tarihli kamuoyunda Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Boşanmaların Önlenmesi Komisyonu olarak da bilinen *Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar İle Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu'nun raporunun* ardından İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerine de aykırı olarak hükümetin başka konuların yanı sıra erken yaşta ve zorla evlendirmeler konusunda farklı bir ajandası olduğuna tanıklık ediyoruz. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) tarafından hazırlanan ve 2018-2023 yıllarını kapsamayı planlanan “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planı”nın taslak olarak kalmasının da gösterdiği gibi bu konuda bir mücadele kararlılığı olmaması bir yana gerek Türk Ceza Kanunu (TCK) m. 103'te yapılan ve yapılması planlanan değişiklikler gerekse de infaz yasasında yapılan değişikliklerle ters yönde bir yol haritasının benimsendiğini endişeyle izliyoruz. Bu ters yönde ilerleme, il düzeyinde erken yaşta ve zorla evlendirmelerle mücadele edebilmek için eylem planlarının hazırlanmış olması gibi olumlu yöndeki adımları da boşa düşürüyor.

Kadın Dayanışma Vakfı olarak 2016 yılından beri “çocukların cinsel istismarı” başlıklı TCK m. 103'te yapılması planlanan ve İstanbul Sözleşmesi'ne aykırı olarak şiddeti önlemeye ve çocukları korumaya yönelik olmayan değişiklik tekliflerine karşı Türkiye'deki diğer kadın örgütleriyle birlikte hareket ederek kamuoyu oluşturmaya çalışıyoruz. Bu çerçevede gerek kamuoyunu yapılmak istenen değişiklikler, bunların sonuçları ve uluslararası mevzuatın gerekleri hakkında bilgilendirmeye yönelik basın açıklamaları yoluyla, gerekse de mecliste doğrudan değişikliklerin yasalaşmasının önüne geçebilecek özneler olan vekillerle görüşmek gibi faaliyetlerle kadına yönelik şiddetle mücadelede üzerimize

¹ GREVIO'nun Türkiye değerlendirme raporu, 15 Ekim 2018, s. 82. Bkz. <https://rm.coe.int/eng-grevio-report-turquie/16808e5283>

düşenleri yerine getirmeye çalışıyoruz.

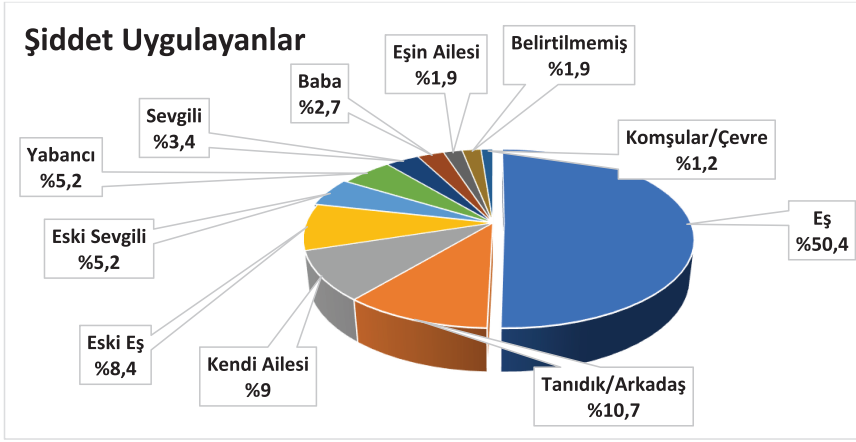
2016 yılında yapılan ve çocukların cinsel istismarında 12 yaş sınırı getirerek 12 yaş altındaki çocukların istismarına daha ağır cezalar öngören değişikliğin ardından 2018 yılında bu kez detayları kamuoyuyla paylaşılmayan ancak cinsel istismar suçunun evlilikle sonuçlandığı koşulda istismarcılara cezasızlık yolunu açacak af düzenlemesi gündeme geldi. Bu tasarı hala gündemde olmakla birlikte, Kadın Dayanışma Vakfı olarak içinde yer aldığımız Nafaka Hakkı Kadın Platformu, TCK 103 Kadın Platformu gibi yapıların birlikte ve örgütlü mücadelesi ile yaratılan kamuoyu tepkisi nedeniyle şimdilik geri çekilmiş görünüyor.

Kadın örgütlerinin talebi, erken yaşta ve zorla evlendirmelerin önlenmesi için evlenme ehliyeti olmayan çocuklara imam nikahı kıyan din görevlilerinin, kız çocuklarını çocuk yaşta evlendiren ailelerin ve ihbar yükümlülüğünü yerine getirmeyerek buna göz yuman kişi ve resmi otoritelerin cezalandırılması; İstanbul Sözleşmesi'ne uygun olarak Türk Ceza Kanunu'nda 15 yaş altı çocukların cinsel davranışa rızasının söz konusu olamayacağının açıkça belirtilmesi ve erken yaşta ve zorla evlendirmenin suç olarak düzenlenmesi; evlilik yaşının her koşulda 18'e çıkartılması ve bunların hiçbir boşluk ve yorum farkına yer bırakmayacak şekilde yasalara dahil edilmesi ve bu yasaların etkili uygulanmasının sağlanmasıdır.

Erken yaşta ve zorla evlendirmelere karşı yalnızca yasal düzeyde değil danışma merkezimizde kadınlarla kurduğumuz dayanışma ilişkileri aracılığıyla da mücadele ediyoruz. Kadına yönelik şiddetin bir türü olarak erken yaşta ve zorla evlilikler aynı zamanda kadınların ilerleyen yıllarda başka şiddet türlerine maruz kalmasına yol açıyor ve bu katmanlılık şiddet döngüsünden çıkmalarını zorlaştırıyor. Özellikle küçük yaşta evlendirilmiş, eğitim hayatına devam etmesi engellenmiş, ücretli bir işte çalışmasına ve meslek sahibi olmasına izin verilmemiş, dolayısıyla yeteri kadar gelir getirecek bir iş bulma ihtimali düşük olan kadınlar şiddet ilişkisinden uzun süre çıkamayabiliyor. Bu raporun kapsadığı faaliyet döneminde danışma merkezimize başvuran ve 14 yaşındayken ailesi tarafından kendisinden 10 yaş büyük bir erkekle zorla evlendirilmiş ve eşinin uyguladığı psikolojik, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalan bir danışan, boşanmak istediğinde eşinin kendisine *"Boşanamazsın, seni satın aldım. Ailen seni bana sattı, ne dersem onu yapmak zorundasın."* dediğini aktardı.

3. Şiddet Uygulayan Erkekler

1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında merkezimize ulaşan kadınların yarısı (371 kadın) en yakınlarındaki erkekler olan eşlerinin uyguladığı farklı şekillerdeki şiddetle mücadele ediyordu. 62 danışana (%8,4) şiddet uygulayanlarsa kadınların eski eşleriydi. Danışanların 79'u (%10,7) sosyal çevrelerinden tanıdıkları veya arkadaşları olan erkeklerden, 66 danışan (%9) kendi aile bireylerinden şiddet görmüştü. 38 kadın (%5,2) ise eski sevgilisi tarafından şiddete maruz bırakılmıştı.

Şiddet uygulayanlar öğretim görevlisi, polis memuru, taksici, öğretmen, öğrenci, avukat, şarkıcı, aşçı, doktor, garson, market sahibi, dermatolog, bakkal, kağıt toplayıcısı, emekli asker, temizlik elemanı, şirket sahibi, emlakçı, kat görevlisi, emekli, oto tamircisi, yayınevi çalışanı, bankacı, okul müdürü, kuaför, şoför, inşaat işçisi, temizlik işçisi, mühendis, devlet memuru, katip, asker, uzman çavuş gibi çok çeşitli ve farklı meslek gruplarından erkeklerdi.

B. Diğer Başvuru Nedenleri Kapsamında Yapılan Başvurular

Bilgi alma: 2019 yılında başvuru nedenleri arasına eklediğimiz “bilgi alma” kategorisi altında kadın danışma merkezimize ulaşan 150 kişi (%8,9) bir şiddet öyküsü paylaşmaksızın şiddete maruz bırakılan kadınların başvurabileceği kurum ve kuruluşlar, evden uzaklaştırma kararının nasıl alınacağı, sığınaklar ve genel

olarak şiddete maruz bırakılan kadınlara sunulan sosyo-ekonomik destekler ve bu desteklere başvuru yolları hakkında bilgi almak için Vakfımıza başvurdu. Kadın Dayanışma Vakfı olarak kadınlarla Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV); Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) İl Müdürlükleri; Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM) tarafından sağlanan sosyoekonomik desteklere ilişkin başvuru yöntemlerinin ve gerekli evrakların bilgisini paylaştık. Çocuklar için sağlanan sosyal ve ekonomik destek (SED), aile danışmanlığı hizmetleri, evde bakıma destek hizmetleri, doğum yardımı, kreş ve gündüz bakımevlerine ücretsiz çocuk yerleştirme işlemleri, engelli bakımı gibi başlıklar altında sağlanan destekler ve başvuru yolları da bilgilerini en çok paylaştığımız farklı desteklerdendi. Danışanların başvuru süreçlerinde karşılaşılabilecekleri zorlukları minimum düzeye indirmek oldukça önem taşıdığı için ilgili kurumların talep ettiği evrakları, başvuru sürecinin ortalama ne kadar zamanda sonuçlanabileceğini, bazı kurumların değerlendirme aşamasında yaptığı sosyal incelemelerin neyi amaçladığını ve hangi ölçütlere göre karar verildiğini kendilerine ayrıntılı olarak aktardık. Her ne kadar bir şiddet öyküsü paylaşmaksızın yapılan başvurular olduğu için bu kategori altına almış olsak da bazı görüşmelerde kadınların ihtiyaç halinde sığınağa yerleşme süreci hakkında ayrıntılı bilgi talep ettiklerini gördük. Kadınlar özellikle sığınakta kalma süreleri, sığınakların koşulları, çocuklarının da sığınaklarda kalıp kalamayacağı gibi konularda sorular sordular.

Bilgi toplama: Öğrenci, akademisyen, gazeteci ve araştırmacılardan oluşan 122 kişi (%7,3) toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve şiddetle mücadele, bu konularda gündemdeki gelişmeler ve sivil toplum konularındaki çalışmaları için bilgi toplamak üzere bize ulaştılar.

Yakınıni arama: 84 kişi (%5), ulaşmaya çalıştıkları ve bir sığınakta olduğunu düşündükleri kadınları sormak için merkezimizi aradı. Bu görüşmelerde, merkezimize başvuran ve destek alan kişilerin bilgilerini üçüncü kişi ve/veya kurumlarla paylaşmadığımızı ve sığınakların iletişim bilgilerinin gizli olduğunu söylemek dışında herhangi bir yönlendirme yapmadık.

Gönüllü çalışma: 215 kişi (%12,8) Kadın Dayanışma Vakfı'nda gönüllü olma konusunda bilgi aldı. Kadın Dayanışma Vakfı olarak yürüttüğümüz çalışmalarda gönüllü kadınlardan çokça destek alıyoruz. Vakfımıza başvurarak gönüllü olmak

istediğini söyleyen kadınlarla gönüllü atölyeleri düzenleyerek Vakfı tanıtıyor; çalışma ilkelerimizi aktarıyor ve birlikte çalışabileceğimiz alanları karşılıklı olarak belirliyoruz. Örneğin, gönüllü psikolog ağıımız ve gönüllü avukat ağıımız bu şekilde oluşan ve danışma merkezimizde kadınlara sunduğumuz psikolojik ve hukuki desteğin belkemiğı olan iki yapı.

İş arama: Raporumuzun kapsadığı iki yıllık süreçte kadın danışma merkezimize başvuranların %2,9'unu (48 kadın) işgücü piyasasının kırılgan aktörleri olarak iş arayan ve desteğimizi isteyen kadınlar oluşturdu. Doğrudan verdiğimiz destekler arasında olmaması dolayısıyla bu konuda az başvuru alıyoruz. Bu başvuruları başta İŞKUR ve belediyelerin ilgili birimleri olmak üzere kadınların başvurabilecekleri ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirdik.

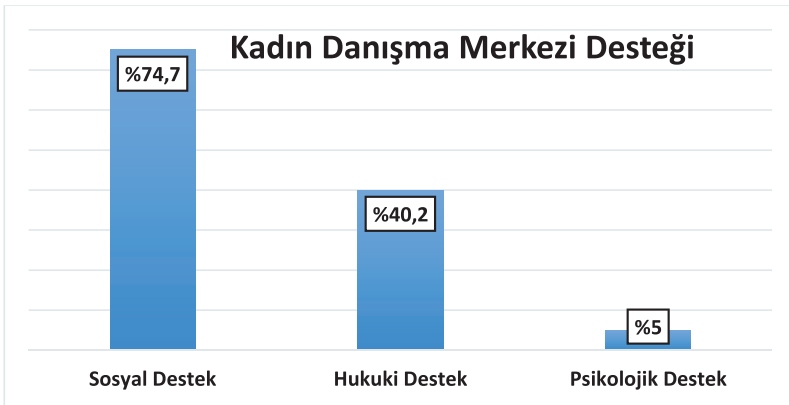
Ayni/nakdi bağış ve Ayni/nakdi ihtiyaç: Bu süre içerisinde bize ulaşan 98 kadın (%5,8) ayni/nakdi destek ihtiyacı olan kadınlardı. Bu başvurucları bulundukları yerlerde maddi destek ve eşya desteğı için başvurabilecekleri kurum ve kuruluşlara yönlendirdik. Yine bu iki yıllık sürede bize ulaşan 42 kişi (%2,5) Vakfa ve/veya danışma merkezimize başvuran kadınlara destek olmak için bağışta bulunma yolları hakkında bilgi almak istedi. Böyle durumlarda bağış ve/veya kullanım eşyası desteklerini ihtiyacı olan danışanlara iletmeye çalıştık.

Diğer başvurular: 187 kişi (%11,1) ise yukarıdaki başlıkların dışında kalan talepler için bize ulaştı. Bu başvuruların arasında Vakıf yayınlarından talep etmek, düzenlenecek panel, konferans vb. etkinliklerde konuşmacı veya katılımcı olmamız için davet etmek, kadına yönelik şiddet konulu çalışmalarını tanıtmak ve bu çalışmalar için çeşitli şekillerde destek istemek gibi talepler vardı.

KADIN DANIşMA MERKEZİ DESTEĞİ

Daha önce belirttiğimiz gibi kadın danışma merkezimize başvuran kadınlara ücretsiz sosyal destek, hukuki ve psikolojik danışmanlık sağlıyoruz. Bu faaliyet raporunun kapsadığı dönemde merkezimize başvuran toplamda 736 kadının tamamıyla ilk görüşmeleri sosyal çalışmacılar ve Vakıf gönüllüleri gerçekleştirdi. Bu görüşmelerin ardından kadınlar ihtiyaçlarına göre ya sosyal çalışmacılar ve Vakıf gönüllüleriyle görüşmeye devam etti ya da yine Vakıf gönüllüsü olan avukatlar ve/veya psikologlar ile görüşmeye yönlendirildi. Böylece 2018 ve 2019 yıllarında merkezimize başvuran 736 kadının %74,7'sine (550 kadın) ilk başvurularının ardından sosyal çalışmacılar ve gönüllüler tarafından sosyal destek sağlandı.

Kadın Dayanışma Vakfı olarak merkezimizde gerçekleşen sosyal destek görüşmelerinde öncelikle danışanların kendilerini suçlanma ve yargılanma endişesi olmadan rahat hissedebilecekleri bir ortam yaratmayı önceliyoruz. Görüşmelerimizde onların yaşadıklarına ilişkin anlatılarını temel alıyoruz; ihtiyaçlarına ve kendi taleplerine uygun olarak şiddetten nasıl uzaklaşabileceklerine ya da şiddet karşısında sahip oldukları haklara ve başvurabilecekleri yasal mekanizmalara ilişkin bilgiler paylaşıyoruz. Bazı danışanlarımıza tek ya da birkaç görüşme yeterli olurken bazılarıyla özel koşulları nedeniyle uzun zamana yayılan görüşmeler gerekebiliyor. En nihayetinde ise kadınların kararlarına ve taleplerine uygun kurum ve kuruluşlara yönlendirmeler yapıyoruz.

1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında merkezimize başvuran toplamda 736 kadının %40,2'si (296 kadın) ihtiyaçları doğrultusunda Vakıf gönüllüsü avukatlara yönlendirildi. Şiddetle mücadelede hukuki yollara dair somut ve detaylı bilgi almak isteyen bu 296 kadına Vakıf gönüllüsü avukatlar tarafından telefonda veya yüz yüze görüşmeler aracılığıyla hukuki destek sağlandı. Mevcut mekanizmalara ve yasal haklara dair genel bilgi almak isteyen çok sayıda danışan olduğu gibi, birçok danışan da halihazırda başlattıkları yasal süreçlere veya kendilerine karşı açılan davalara dair detaylı bilgi almak için başvurdu. Kadın danışma merkezimizde sağladığımız hukuki destek, bazı istisnai durumlar haricinde danışanların vekaletlerinin alınarak mahkemede temsil edilmelerini kapsamıyor. Bunun nedeni danışanlarımızla gireceğimiz maddi ilişkinin kurmaya çalıştığımız güvene dayalı dayanışma ilişkisini zedeleyeceği endişesi. Bu nedenle verdiğimiz destek gönüllü hukuki danışmanlıkla sınırlı.

Ancak buna rağmen, önceki yıllardan devam eden veya 2019'da ilk kez başvuran bazı danışanların açtığı davalar Vakıf Hukuki Destek Çalışma Grubunun gerekli görmesi üzerine Vakıf gönüllüsü avukatların vekilliğinde takip edildi. Vakıf adına yapılan müdahillik talepleri, medyada yer alarak kamuoyu tarafından da takip edilen Şule Çet ve Ceren Damar davaları da dahil olmak üzere, mahkemeler tarafından sistematik olarak reddedilirken, gönüllü avukatlar bu davaları izlemeyi yine de sürdürdü. Kadın örgütlerinin kadınların haklarını daha aktif savunabilmeleri ve hukuki süreçlere etkin katılabilmeleri için müdahil statüsüne kavuşması çok önemli. İstanbul Sözleşmesinin 55. maddesinin 2. fıkrasında belirtildiği şekliyle kadınlara yönelik şiddete ilişkin soruşturma ve yargılamalarda kadınların talep etmesi halinde sivil toplum kuruluşlarından destek almasını garanti altına almak devletin yükümlülüklerindendir. Kadın örgütlerinin müdahillik taleplerinin bu kapsamda görülmesi ve olumlu sonuçlandırılması gerekiyor.

Sosyal destek ve hukuki danışmanlık talebiyle merkezimize başvuranlar arasında Türkiye'de eğitim, iş vb. nedenlerle bulunan ve burada psikolojik, fiziksel, cinsel, ekonomik, dijital şiddet gibi birden fazla farklı şiddet türüne maruz kalmış yabancı uyruklu kadınlar da vardı. Bu danışanların bize ulaşmadan önce çeşitli başvuruları olmuşsa bile özellikle dil sorunu nedeniyle tam olarak ne yapıldığını ve

başvurularının hangi aşamada olduğunu bilmediklerini, kendilerine kendi dillerinde ve yeteri kadar bilgi verilmemiş olduğunu gözlemledik. Bu yüzden danışanların bize ulaşmadan önce başvurdukları kurumlarla veya görüştükleri avukatlarla iletişim kurarak bilgi almaya ve danışanlara süreci ve seçeneklerini ayrıntılarıyla aktarmaya özen gösterdik.

2018 ve 2019 yılları süresince düzenli görüşmeleri hali hazırda 2018 öncesinden devam etmekte olan danışanlarla birlikte, toplamda 40 kadına (%5) uzun süreli psikolojik destek sağladık. Kadın danışma merkezimizde sağladığımız psikolojik desteğin amacı, şiddete maruz bırakılmış kadınlarda şiddetin yarattığı travmanın etkilerini azaltmak ve kadınların kendi yaşamları ile ilgili karar vermelerini sağlayabilmek. 50 dakika süren görüşmeler genellikle 6 ay ila bir yıl arasında devam ediyor ve ilk 6-9 aylık sürede haftada bir gün yapıp daha sonra azalarak sonlanıyor. Ayrıca gönüllü psikologlarımız şiddet nedeniyle açtığı davada psikolojik durumuna dair rapor isteyen kadınlara görüşmelerine dayanan raporlar sağlıyor.

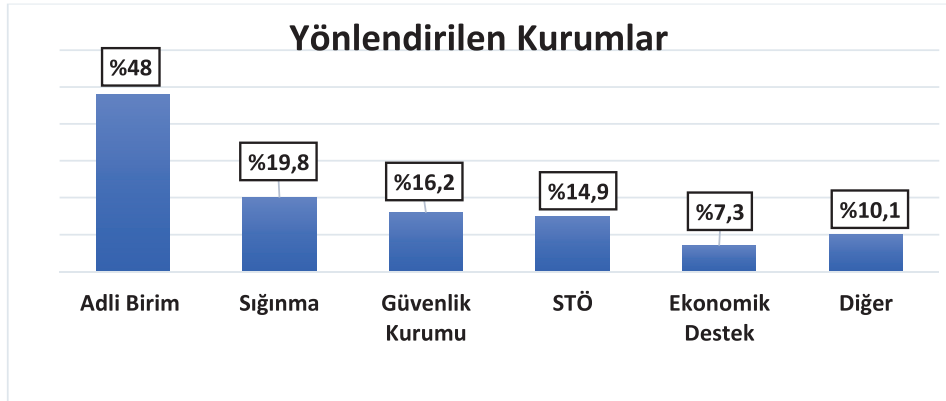
1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında toplam 31 göçmen ve mülteci kadınla görüşme yaptık. Bu başvurulardan 19'u, 2019 yılı temmuz ayı itibariyle Arapça tercüman eşliğinde haftada bir gün olmak üzere sağlamaya başladığımız psikososyal ve hukuki destek kapsamında görüştüğümüz Suriyeli mülteci kadınlardan oluşuyor. Bu danışanlarla 2019 yılı sonuna kadar yüz yüze ve telefonla toplam 105 görüşme gerçekleştirdik.

Az sayıdaki göçmen ve mülteci danışanla bu kadar çok sayıda görüşme yapmamızın ilk nedeni, görüştüğümüz kadınların hepsinin göç ve sonrasındaki süreçte uzun süreli olarak birden fazla ve farklı şiddet türüne maruz kalmış olmalarıydı. Türkiye'ye geldikten sonra ise yetersiz sosyo-ekonomik kaynaklar ve ayrımcılık nedeniyle temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta yaşadıkları zorluklar, şiddetin etkilerini derinleştirerek mücadeleyi zorlaştırmıştı. Aynı şekilde, kadınlara uygulanan erkek şiddeti de kaynaklara erişimlerini ve dolayısıyla temel ihtiyaçlarını karşılamalarını zorlaştıran ve bazen de engelleyen bir etmen olmuştu. Mülteci kadınlarla çok sayıda görüşmemizin diğer nedenleri ise öncelikle kadınların sağlıklı bir iletişim kurmalarını neredeyse imkansız hale getiren dil bariyeri ve başvurdukları kurum ve kuruluşlarda mülteci kadınlara karşı sergilenen

önyargılı tavır ve davranışlardı. Başvurulan kurumlarda tercüman olmaması, tercüman olan yerlerdeyse bazen söylenenlerin tam ve eksiksiz çevrilmemesi nedeniyle iletişim kuramama ve başvuru yapamama veya verilen bilgilerin ve yapılan yönlendirmelerin anlaşılabilmesi çok karşılaşılan durumlardı.

Tüm bu nedenlerle, birçok danışanın yapması gereken başvurular için tercüme, başvuru evraklarının hazırlanması ve takibi, kurumlara giderken refakat edilmesi, vb. desteklere ihtiyaç duyduğunu gördük. Kadınların ihtiyaçlarına göre karakol, adliye, sağlık kuruluğu, kaymakamlık, belediye, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gibi kurumlara yaptıkları başvurularında süreçleri birlikte yürüterek sosyal destek sağladık. Halihazırda devam eden veya bizimle görüşmelerinin ardından başlattıkları yasal süreçlerde hukuki danışmanlık desteğı sağladık. Özellikle dil engeli nedeniyle başvurularda zorluk yaşayan kadınlara adli yardım bürosundan ücretsiz avukat talep edebilmeleri ve 6284 Sayılı Kanundan yararlanabilmeleri için dilekçe yazımı için destek olduk.²

2018 ve 2019 yılları boyunca merkezimize başvuran ve bizim sağlayabileceklerimizin dışında talep ve ihtiyaçları olan danışanları ise çeşitli kurumlara ve kuruluşlara yönlendirdik.

² Vakfımızın Suriyeli kadınlarla yaptığı çalışmalarla ilgili ayrıntılı bilgiye 2020 tarihli “Kadın Dayanışması Yaşatır: Kadın Dayanışma Vakfı Suriyeli Kadınlarla Çalışma Deneyimi” adlı rapordan ulaşabilirsiniz. http://kadindayanismavakfi.org.tr/medya/media/32_1602680629

Danışanların merkezimize ulaşmadan önce ve bizimle görüştüğten sonra yönlendirmelerimiz üzerine, erkek şiddetiyle mücadelede sorumlu kurumlara yaptıkları başvurular ve buralardaki deneyimlerini aşağıda Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları bölümünde ayrıntılı olarak ele alacağız.

ERKEK ŞİDDETİYLE MÜCADELE

Danışanların anlatıları erkek şiddetinin çoğu zaman tek seferle sınırlı kalmadığını, birden fazla farklı şiddet türünün birlikte yaşandığını ve gittikçe artan bir sıklık ve şiddetle devam ettiğini gösteriyor. Kadınların şiddet ilişkisinden uzaklaşmaları ise pek çok sebepten ötürü kolay olmuyor; “yuvalarını dağıtmamaları” için kendi ailelerinden ve/veya eşlerinin ailelerinden gelen baskılar, ayrılmalarının önündeki en önemli engellerin arasında. Kadınlar ayrılmaya karar verdiklerinde ya da yaşadıkları şiddet artık gizlenemeyecek boyuta vardığında ailelerinin barışmaları yönünde baskısına maruz kalıyorlar. Kimi zaman bu baskı kadınlara yönelik tehdit ve sindirme boyutuna da varabiliyor. Örneğin, 9 gün yoğun bakımda kalmasına neden olacak şekilde fiziksel şiddete maruz kalan bir danışan, eşinin ailesinin baskıları ve tehditleri nedeniyle şikayetini geri çekmek ve faille aynı evde yaşamaya devam etmek zorunda kalmıştı. Bir başka örnekte ise eşi tarafından yüzünde sigara söndürülen kadın, geçmişte açtığı boşanma davasının ilk duruşmasına bir buçuk ay kala kendi babasının engellemesi ve avukata verilen parayı geri alması üzerine davayı geri çekmek zorunda kalmıştı.

Şiddetten kurtulmak için, şiddet uygulayan kişiden ayrılmak da pek çok danışan için şiddeti sonlandırıcı etki yaratmıyor. Erkekler kadınların üzerinde kurdukları tahakkümü sürdürmek ve kadını cezalandırmak için şiddet uygulamaya devam edebiliyor. Kadınların anlatılarında barışmak için ısrarcı olma, kadınları geri dönmeye zorlama, intikam amacıyla çocuklarıyla ya da aile bireyleriyle tehdit etme, gündelik hayatlarını zorlaştırmak için arkadaşlık ve iş ilişkilerini bozacak davranışlarda bulunma, sık sık kadının karşısına çıkarak korkutma ve rahatsız etme gibi farklı şiddet türleri iç içe geçerek yer buluyor. Bu tür durumlarda pek çok danışan küçük düşme ya da dışlanma endişesiyle kamusal hayattan kendilerini izole ettiğini; sık sık endişeli, tedirgin ve korkulu hissetmekten dolayı sosyal çevrelerinden uzaklaştığını belirtti. Bu durum aslında şiddetin kadınlar üzerinde yarattığı en temel psikolojik ve fiziksel etkilere de işaret ediyor. Utanma, suçluluk, yalnızlık hissi, başarısızlık hissi, yetersizlik hissi, insanlara güvenmekte güçlük çekme, değersizlik hissi, düşük özgüven, kendinden memnuniyetsizlik, kaygı, konsantrasyon güçlüğü, yeme bozuklukları, uyku bozuklukları, çocuklarına ya da

sevdiği diğer insanlara öfke duyma şiddet sonrası kadınlarda gözlemlenebilecek en temel psikolojik ve fiziksel etkilerden.

Birçok kadın şiddetten uzaklaşmak için adım atarsa şiddetin artacağından endişe ediyor. En çok desteğe ihtiyaç duyulan bu aşamada Türkiye'deki mevcut şiddetle mücadele ve destek mekanizmalarının yetersizliği kadınları şiddet sarmalına mahkum ediyor. Kadınların anlatıları, şiddetten uzaklaşmak için somut adımlar atmaya başladıklarında veya ayrılmayı dile getirdiklerinde vazgeçirmek, sindirmek, cezalandırmak için daha yoğun şiddete maruz bırakılabildiklerini gösteriyor. Örneğin geçmişte reddettiği kişi tarafından ayağından vurulan ve önce şikayetçi olan ama failin tehditleri nedeniyle şikayetini geri çeken bir danışan, daha sonra şikayetini baskı altında çektiğini söyleyerek yeniden şikayette bulunmuştu. İki senedir devam eden dava sürecinde fail kadına yüklü miktarda para teklif etmiş, kadının bu parayı reddetmesinin ardından fail ve tanıdıkları kadının evinin etrafında dolaşarak kendilerini göstermeye ve kadına vazgeçmesi yönünde gözdağı vermeye başlamışlardı. Başlattığı yasal süreçlerin hiçbir aşamasında avukat veya koruma kararı talep edebileceğine dair bilgilendirilmemiş olan danışana 6284 Sayılı Kanun dahilinde talep edebileceği önleyici ve koruyucu tedbirler ve yaşadığı şehirde kendisine destek olabilecek kadın örgütleri hakkında bilgi verdik.

Şiddeti önleme ve şiddetle mücadele mekanizmalarındaki tüm tıkanıklıklara ve eksikliklere karşı pek çok danışan bizimle erkek şiddetine karşı direniş hikayelerini de paylaştı. Üstelik medya bu tıkanıklıklara ve eksikliklere hiç değinmeden şiddetten kurtulmaya çalıştıkça daha çok şiddete maruz bırakılan umutsuzluk verici kadın hikayeleriyle dolu olmasına rağmen, kadınlar baskı ve kısıtlamaların üstesinden gelerek hayatta kalmaya ve kendi hayatlarının kontrolünü ellerine almaya çalışıyor. 11 yıldır evli olan ve eşinin psikolojik, fiziksel ve ekonomik şiddetiyle yaşayan ve çocuklarının küçük olması nedeniyle şimdiye kadar her türlü şiddete katlandığını aktaran bir danışan, son olayda eşinin kendisinin boğazını sıkması üzerine şikayetçi olarak yasal süreç başlattığını *“O benim nefesimi kesmeye çalışınca daha fazla dayanamadım, susamadım, sesimi kesmedim.”* cümleleriyle aktardı.

Danışanlarla yaptığımız görüşmelerde kadınların kendi güçlerinin farkına

varmaları ve direnme gücü bulmaları için çabalıyoruz. Dayanışma sayesinde kendi güçlerinin farkına varan kadınların güçlenmeye devam ederek bağımsız hayatlarını kurma yolunda adım attıklarına şahit oluyoruz. Örneğin 14 yaşındayken babası tarafından taciz edilen ve yaşadıklarını ancak yakın zamanda paylaşabilen danışanın ve benzer tacizlere maruz kalmış olan kardeşlerinin şikayeti üzerine fail tutuklanmış ve dava açılmıştı. Bu süreçte sosyal ve hukuki destek sağladığımız danışanın sosyal destek sürecinin sonunda yıllar sonra da olsa dava sürecini başlatarak attığı büyük adımı, şiddete karşı sesini yükseltmesinin önemini, kardeşini şiddetten uzaklaştırmayı başardığını göstererek kendi gücünün farkına varmasını sağlamaya çalıştık. Faile 11 yıl ceza verilen karar duruşmasının ardından danışanla yaptığımız görüşmede mutluluğunu bize *“Çocukluğumu geri aldım.”* diyerek aktardı.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE MEKANİZMALARI

Türkiye’de erkek şiddetiyle mücadele mekanizmalarının en önemlisi, doğrudan kadına yönelik şiddetle mücadele amacı taşıyan ve 2011 yılında İstanbul’da imzalanan İstanbul Sözleşmesi’ni temel alarak ve Sözleşmede yer alan birçok tanımı da içerecek şekilde 2012 yılında çıkarılan 6284 Sayılı Kanundur. Kadına yönelik şiddet veya şiddet tehdidine maruz kalındığında alınabilecek önleyici ve koruyucu tedbirleri düzenleyen 6284 Sayılı Kanun, şiddete uğrayan kadınlar için hayati öneme sahip olmakla birlikte, yürürlüğe girdiği günden bugüne uygulamasındaki sorunlar devam ediyor. Aynı zamanda suç da oluşturan kadına yönelik şiddet eylemlerine ilişkin yaptırımlar TCK’da düzenlenirken, her iki Kanun kapsamında da yer almayan ancak kadınları yakından ilgilendiren birçok başka konu ise Türk Medeni Kanununda düzenleniyor.

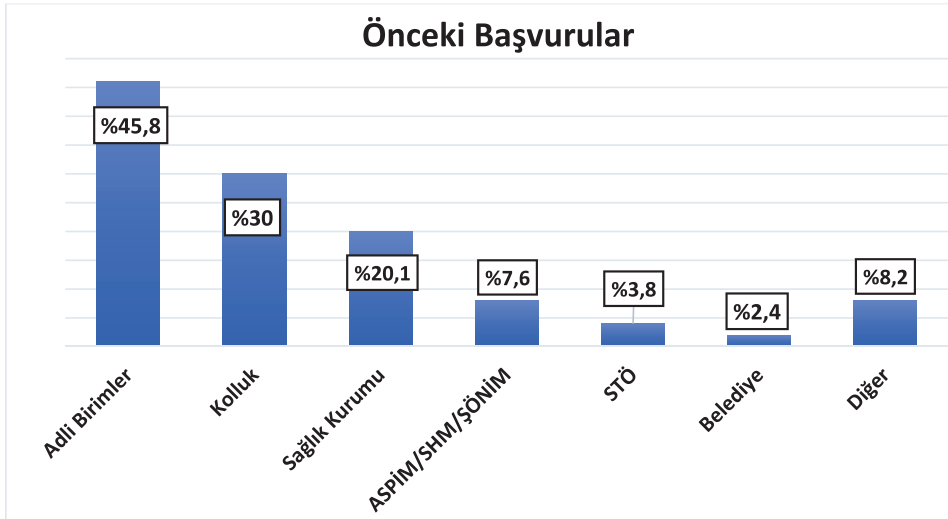
İstanbul Sözleşmesi’nin Türkiye’deki uygulamasına dair pek çok sorun Vakfımızın da dahil olduğu İstanbul Sözleşmesi İzleme Platformu’nu oluşturan kadın ve LGBTİ+ örgütleri tarafından izlenerek raporlanıyor ve gölge raporlar Sözleşmenin uygulamasını izlemek için kurulan Kadınlara Karşı Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Uzman Eylem Grubu’na (GREVIO) sunuluyor.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede sosyal hizmetler ise 2011 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak kurulan, 2018 yılında ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile birleşen ve ismi değişen Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülüyor. Şiddete maruz kalan kadınların başvurduğu kurum ve kuruluşların başında 6284 Sayılı Kanun kapsamında kurulan ve Kanunda “Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmi dört saat esası ile yürüten merkezler” olarak tanımlanan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) geliyor.

2020 yılı itibarıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne bağlı olarak 81 ilde kurulan ŞÖNİM’ler aynı zamanda kadına yönelik şiddetle ilgili politikaların ve önlemlerin yerel düzeyde izlenmesinden ve değerlendirilmesinden de sorumlu. 6284 Sayılı Kanun uyarınca ŞÖNİM’lerin şiddete uğrayan kadınların her türlü

ihtiyaçları için başvuracakları tek kapı esasıyla çalışması ve böylece şiddete maruz bırakılan kadınların muhatap olacakları ilk ve tek kurum olmaları ngrlmş durumda. Ancak kadınların deneyimleri şöNİM'lerin tüm başvuru sürecini yönetecek tek kurum olarak işlemediğini, personelinin bulunduğu illerdeki tüm başvuruları karşılayabilecek sayısal ve niteliksel yeterlilikte olmadığını ve kadınların ihtiyaçları için yine birçok farklı kuruma başvurmak zorunda kaldığını gösteriyor.

Kadın danışma merkezimize başvuran kadınların bize ulaşmadan önce veya görüşmelerimizde yaptığımız yönlendirmeler üzerine birçok farklı kuruma başvuruları oluyor. Bu başvurulardaki deneyimlerini de bizlerle paylaşan danışanlar, şiddetle mücadele mekanizmalarının işleyişine dair önemli bilgiler aktarıyor. 1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında merkezimize başvuran kadınların %69,8'i (514 kadın) bize ulaşmadan önce başka kurum ve kuruluşlara başvurmuştu. Başvurduğu kurum/kuruluştan aldığı hizmet sayesinde şiddetten uzaklaşma yönünde önemli adımlar atan çok sayıda danışan olduğu gibi, ne yazık ki birçok kadın cesaret kırıcı tavırlar, önyargılı davranışlar ve uygulamalar gibi caydırıcı etkenlerle karşılaşmıştı. Her aşamada güvenebilecekleri ve ihtiyaç anında kolayca başvurabilecekleri destek mekanizmalarının olmayışı, kadınların başlattıkları süreçleri srdrememelerine neden olabiliyor.

Avrupa Konseyi'nin "Kadına Yönelik Şiddeti Alt Etmek: Destek Hizmetlerinin Asgari Standartları"³ başlıklı yayınında, şiddete uğrayan kadınlara sunulan destek hizmetleri için asgari standartlar belirlenmiştir. Bu çalışmada yer alan ve tüm hizmetlere uygulanabilir temel standartlara göre; hizmetler tüm kadınlar için erişilebilir olmalı, faydalanıcılar hizmetlerin tüm aşamalarında saygı ve insan onuruna yakışır muamele görmeli, tüm hizmetler güçlenme perspektifini temel almalı, şiddete maruz kalanın güvenliği ve emniyetine dikkat edilmeli, gizliliği güvence altına alınmalı, şiddetle mücadelede devletin üstlendiği sorumluluklar hesap verebilir ve izlenebilir olmalıdır. Ayrıca güçlenme başlığı altındaki asgari standartlara göre, sunulan hizmetler demokratik olarak yürütülmeli; hem hizmet sunumunda çalışanlar hem de faydalanıcı kadınlar katılım fırsatlarına sahip olmalı, böylece kadınların karar alma süreçlerinde erkek egemenliğinin yerini kurum egemenliğinin almaması sağlanmalıdır.⁴ Danışanların aktardığı deneyimler ise ne yazık ki Türkiye'de şiddetle mücadelede sorumlu kurum ve kuruluşların birçoğunun sunduğu hizmetin bu ilkeleri odağına almadığını gösteriyor.

A. Adli Birimler

2018 ve 2019 yıllarında kadın danışma merkezimize ulaşan danışanların %45,8'i (337 kadın) daha önce savcılık, mahkeme, baro, adli yardım bürosu, Ankara Barosu Gelincik Merkezi gibi kurumlara veya kendi buldukları veya yönlendirildikleri avukatlara başvurmuştu. Danışanlar bu başvuruları hukuki süreçlere dair bilgi almak, dava açmak, 6284 Sayılı Kanun kapsamında tedbir kararı aldirmek gibi nedenlerle yapmıştı. Ayrıca danışanların %38,7'sinin (286 kadın) ise kendisinin açtığı veya kendisine karşı açılan ve bize başvurduğu sırada hala sürmekte olan davaları vardı.

Kadınların kolluk tarafından yeterince ve doğru bir şekilde bilgilendirilmediklerini yukarıda belirtmiştik. Bu eksiklik hukuk mücadelesine başladıklarında karşılaştıkları adli merciler nezdinde de devam ediyor. Kadınlar avukatlar, savcılar,

³ Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Combating violence against women: minimum standards for support services, Strazburg, Eylül 2008.

⁴ Ibid., s. 23.

adli yardım bürosu ya da çalışanları vb. tarafından anlayabilecekleri şekilde bilgilendirilmiyorlar. Bunun üzerine bir de yürütmek zorunda oldukları hukuki süreçlerin karmaşık ve kimi durumda da pahalı olması ekleniyor.

Kadınların adli yardım taleplerinin, üzerlerine kayıtlı iş yeri, kredi kartı ya da araba gibi varlıklar gerekçe gösterilerek reddedildiğine tanık oluyoruz. Oysa gerçekte kadınların bu varlıklar üzerinde bir tasarruf hakkı olmayabiliyor. Adli yardıma erişime dair engelleri aşabilen kadınlara sunulan hukuki destekte de sorunlar yaşanıyor. Avukatlar kadına yönelik şiddete ilişkin mevzuata hakim olmayabiliyor ya da şiddete maruz bırakılmış kadınlarla iletişim kurma becerisinden yoksun olabiliyorlar. Bu nedenle bazı avukatlar kadınların davalarıyla yeterince ilgilenmiyor ve/veya onlarla hukuki sürecin seyrine ilişkin bilgi paylaşmıyor. Bu tür ikincil travmaya yol açabilecek durumların önüne geçebilmek için adli yardım büroları tarafından kadına yönelik şiddet dosyalarında görevlendirilen avukatların toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında farkındalıklarının olmasını önemsiyoruz.

İyi bir hukuki destek alamamaları kadınların pek çok hak kaybı yaşamasına neden oluyor. Öncelikle, kadınlar iyi bilgilendirilmedikleri ve süreçlerin belirsiz olması nedeniyle hukuki yollara başvurmaktan vazgeçebiliyorlar. Danışanlar arasında şiddet nedeniyle boşanmak isteyen ancak çekişmeli boşanma süreçlerinin uzun ve yıpratıcı olması nedeniyle şartları kendi aleyhlerine de olsa anlaşmalı boşanmayı kabul eden pek çok kadınla karşılaştık. Çekişmeli boşanma yolunu seçen danışanlardan birisi dava devam ederken altı ve üç yaşlarında olan iki çocuğunun geçici velayetini de almış, ancak baba mahkemece belirlenmiş haftada iki günlük ziyaret hakkını kullanırken çocukları kaçırmıştı. Kadının geçici velayeti kendisinde olan çocuklarını görmesi için ne kadar uğraşması gerektiğine tanıklık ettik. Polis, savcılıktan talimat gelmeden bir şey yapamayacağını söyleyerek, savcılık ise *“Sen anneysen o da babaları, görme hakkı var, ben bir şey yapamam.”* diyerek görevlerini yerine getirmedi. Danışan bunun üzerine geçici velayetine sahip olduğu çocukları görmek için icra yoluna başvurdu; ancak bunun için defalarca uğraşması ve her seferinde belli bir ücret ödemesi gerekti. Benzer bir kararlılığı gösteremeyecek durumda olan kadınlar, ne pahasına olursa olsun çocuklarını da boşanmanın ve şiddet ortamında yaşamanın etkilerinden kurtarabilmek için hızlıca boşanabilmek adına anlaşmalı boşanmayı kabul ediyor.

Çünkü boşanma süreçlerinde babaların çocukları ziyaret hakkını kadınlara şiddet uygulama aracı olarak kullandıkları sıklıkla görülüyor.

Bazen de hukuki süreçlerin sonuç vereceğine inanmasalar da kadınların başka motivasyonlarla hukuki yollara başvurdıklarını görüyoruz. Bu tür vakalar toplumda adalet duygusunun ne kadar zedelenmiş olduğunu gösteriyor. Kadınlar; şiddet uygulayana dava açılması, onun suçlamalara karşı hakim önünde kendisini savunacak durumda kalması, mahkeme salonunda faille yüzleşme gibi motivasyonlarla dava açma yoluna gidebiliyorlar. 14 yaşındayken, kuzeni tarafından tecavüze uğrayan; ancak aile içerisinde olayın üzerinin kapatıldığı bir danışan artık kendisini hazır hissettiği için geçmişteki bu cinsel şiddet nedeniyle şikayetçi olmaya karar verdiğini bize *“Benim hayatım mahvoldu, ama ona hiçbir şey olmadı. Yaptıkları yanına kalsın, isterse hiç sonuç çıkmasın, ben sessiz kalmak istemiyorum.”* diyerek aktardı.

Kadınların adli mercilerle yaşadıkları yegane sorun iyi bilgilendirilmeme değil. Şiddete gösterilen hoşgörünün hakimler ve savcılar tarafından dava salonlarında da devam ettirildiğini görüyoruz. Bir danışanın hakaret, darp ve tehditler nedeniyle eşine karşı açtığı ceza davasının sonucunda darbin kasıtlı olmadığı kararının çıkması ve faile diğer suçlardan toplamda 140 günlük para cezası verilmesi üzerine itiraz eden danışanımıza mahkeme hakimi *“Dışarda senin gibi beş bin kadın var. Bu ceza bile iyi, şükret.”* demişti. Bir başka örnekte ise, kendisine fiziksel ve cinsel şiddet uygulayan sevgilisinden ayrıldıktan sonra bu kişinin tecavüz esnasında gizlice çektiği görüntüleri paylaşma tehdit ve şantajı ile beraberliğe zorlanan bir danışan şikayetçi olmaya karar vermişti. Merkezimizdeki hukuki destek dahilinde kendisini başka şehirde gerçekleşen olay hakkında nasıl şikayet sürecini başlatabileceğine, 6284 Sayılı Kanuna ve avukatlık yapan faili kayıtlı olduğu baroya nasıl şikayet edebileceğine dair bilgilendirdik. Şikayet sürecini başlatan danışanla ilk başvurusundan 6 ay sonraki görüşmede faile cinsel saldırı, tehdit ve şantaj suçlarından delil yetersizliği nedeniyle takipsizlik verildiğini öğrendik. Fail 6284 Sayılı Kanun kapsamında verilen koruma tedbirini de ihlal etmiş; danışanın bu ihlal nedeniyle yaptığı başvuru ise Savcı tarafından *“Bir kez arama rahatsızlık sayılmaz.”* denilerek reddedilmişti. Tüm bu süreç nedeniyle oldukça yıpranmış olan danışanla takipsizlik kararlarına nasıl itiraz edilebileceğine dair bilgi paylaştık.

1. Uzlaştırma

2005 yılında yeni TCK'nın yürürlüğe girmesiyle Türk hukukunda yerini alan uzlaştırma kurumu, mağdur ve sanığın kabul etmesi halinde suçun yarattığı sonuçların giderilmesini tarafsız bir üçüncü kişinin yardımıyla ve kendi aktif katılımlarıyla sağladıkları bir süreçtir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) uyarınca cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bakımından uzlaştırma yoluna gidilemez.⁵ Uzlaştırma şikayete tabi suçlarda uygulanabildiğı ve eşe karşı işlenen suçlar şikayete tabi olmadığı için evli bireyler arasında gerçekleşen suçlar bakımından da uzlaştırma yoluna gidilemiyor. Ancak bu durum kadına yönelik şiddet içeren olayların uzlaştırmaya tabi olmayacağı anlamına maalesef gelmiyor.

Zira evli olmayan bireyler arasında gerçekleşen şiddet olayları, şiddetin eski eşe ya da sevgiliye karşı uygulanmasında olduğu gibi, uzlaştırmaya tabi tutulabiliyor. Oysa İstanbul Sözleşmesi 48. maddesi ile uzlaştırma dâhil olmak üzere zorunlu alternatif uyuşmazlık çözüm süreçlerinin yasaklanması gerektiğini düzenlemiştir. řu anki haliyle uzlaştırma yasağına dair bir hüküm içermeyen 6284 Sayılı Kanun ve uzlaştırmanın esas olarak düzenlendiğı TCK ve CMK İstanbul Sözleşmesi'ne nazaran çok dar bir yasak alanı tanımlıyor ve Türkiye'nin uluslararası yükümlölükleri ile uyumsuzluk içinde kalıyor. Bu uyumsuzluğun sonuçlarını dört yıl önce şiddet nedeniyle boşandığı eşinin psikolojik ve fiziksel şiddet uygulamaya devam ettiğı danışanın eski eşine karşı şikayeti üzerine açılan dosyanın uzlaştırma kapsamına alınmasında gördük. Ancak danışan kendisini sürekli farklı numaralardan arayan ve tehdit mesajlarıyla taciz eden faille uzlaşmayı kesinlikle reddetti. Hukuki sürece dair bilgi paylaştığımız danışanla bir sonraki görüşmemizde danışanın failin kendisini aradığı tüm numaraları savcılığa şikayet ettiğini ve tedbir kararı aldığını öğrendik. Danışanla tedbirin ihlali halinde nasıl bir yol izleyebileceğine dair bilgi paylaştık.

şiddete maruz kalan kadınların uzlaştırmayla ilgili sıklıkla karşılaştığı iki önemli sorun, uzlaştırmacıların toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığının olmaması ve kadınları uzlaştırma kurumu hakkında yeterince

⁵ 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, m. 253/3.

bilgilendirmemeleridir. Kadınlar, özellikle uzlaştırmacıların uzlaşmanın gönüllülük esasıyla işleyen bir kurum olduğu konusunda kendilerini bilgilendirmemelerinden ötürü mağdur oluyorlar.

Nitekim danışanlarla yaptığımız görüşmelerde dava dosyası uzlaştırmaya giden bazı kadınların kendileriyle yeterli bilgi paylaşılmadığı için uzlaştırma sürecini zorunlu algıladıklarını, reddetme hakları olmadığını zannettiklerini gördük. Şiddete maruz kaldığı için şikayetçi olan bir diğer danışanın eşinin telefonuna uzlaştırmacıdan mesaj gelmiş ve bu mesaj üzerine çocuklarından kadına “*Uzlaşmayı kabul et, babamız ceza almasın.*” şeklinde baskılar başlamıştı. Kadın, uzlaştırmacıyla görüştüğünde uzlaştırmacı kendisine hiçbir bilgi vermeden hızlıca uzlaştırma sürecine ilişkin imzasını almıştı. Oysa toplumsal cinsiyet duyarlılığı olan bir uzlaştırmacının kadına öncelikle uzlaşmanın zorunlu olmadığını hatırlatması, önündeki hukuki seçenekleri sunması, olası hak kayıplarına ilişkin bilgi vermesi gerekirdi. Danışma merkezimize başvurduğunda, avukatımız, danışana savcılığa giderek uzlaşma sürecindeki usulsüzlüklere ilişkin bir dilekçe verebileceğini aktardı. Danışanla bir sonraki görüşmemizde adli yardıma başvurarak avukat atanmasını sağladığını ve boşanma davası açmaya hazırlandığını öğrendik.

Uzlaştırma sürecine ilişkin yeterli bilgiye sahip olmamak, yabancı uyruklu kadınlar bakımından daha da ağır sonuçlar doğuruyor. Kardeşinin eşi ve eşinin ailesi tarafından kardeşiyle birlikte darp edilen, hakaret ve tehdide maruz kalan bir danışan ve kardeşi şiddetin hemen sonrasında tedavi olmak ve rapor almak için hastaneye gitmiş ve şikayetçi olmuştu. Şiddet uygulayanlar hakkında uzaklaştırma tedbiri verilmişti. Türk vatandaşı olmayan danışana merkezimizdeki görüşmede yasal sürecin nasıl ilerleyeceği ve avukat tutmaya maddi durumu elverişli olmadığından ne tür destek mekanizmalarına başvurabileceğini aktardık. Bir sonraki görüşmemizde, dosyanın uzlaştırmaya gittiğini ve uzlaşma için aranan danışanımızın Türk vatandaşı olmamasının da etkisiyle hukuki süreci yeterince takip edemeyeceğini düşünmesi ve baskılar nedeniyle uzlaşmayı kabul ettiğini öğrendik.

2. 6284 Sayılı Kanun Uygulamaları

1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında merkezimize ulaşan kadınların %17,8'inin (131 kadın) 6284 Sayılı Kanun kapsamında çeşitli başvuruları vardı. Birçok danışan ise bizimle gerçekleştirdiği sosyal ve hukuki danışmanlık görüşmelerinin ardından koruyucu ve/veya önleyici tedbirler için başvuru yaptı. Danışanlarla görüşmelerimizde birçok durumda tedbir kararlarının bir ay, iki ay gibi kısa süreler için verildiğini gördük. Bir örnekte, kocasının kendisine ve beş yaşındaki kızına saldırmalarının ardından telefonla polis çağırarak şikayetçi olan ve polis eşliğinde sağlık kuruluşuna giderek darp raporu alan danışana yalnızca 10 günlük uzaklaştırma tedbiri verilmişti. Bir başka örnekte, eski sevgilisi tarafından psikolojik şiddete ve ısrarlı takibe maruz kalan danışan kendisi evde yokken evin penceresini kırıp içeri giren ve evde gizlenerek kendisini bekleyen eski sevgilisine karşı yalnızca 9 günlük koruma tedbiri alırdabilmişti. Hukuki destek sağladığımız bu danışanın dosyası daha sonra uzlaştırma kapsamına alındı ve danışan uzlaştırmacının uzlaştırma bürosuna gelerek imza atması yönündeki her türlü ısrarına karşı büroya gitmedi, uzlaşmayı reddetti.

Tedbir kararlarının kısa süreler için verildiği örneklerin yanında hiç tedbir kararı çıkarttıramayan danışanlar da oldu. Bu tür deneyimler, kadınların bir daha destek talep etmesinin ya da şikayetçi olmasının önüne geçtiği gibi ikincil travma yaşamalarına da yol açıyor. Örneğin, bir danışana şikayet için gittiği karakoldaki polis memuru tarafından *“İlçede 40 tane polis var, hangi birini koruma verelim.”* denilmesi onu destek aramaktan uzaklaştıran bir deneyim olmuştu. Üç çocuğuyla eşinin şiddetinden uzaklaşmaya çalışan bir danışanımıza ise darp raporu olmasına rağmen yalnızca bir ay süreli uzaklaştırma kararı verilmiş ve şikayetçi olursa çocuklarının kendisinden alınacağı şeklinde yanlış bilgilendirme yapılmıştı. Kadın danışma merkezimize başvurduğunda öncelikle bir ihtiyaç ve risk analizi yaptık ve ardından şiddete karşı kullanabileceği yasal mekanizmalar ve şiddetten uzak bir yaşam kurmak için alabileceği sığınak, geçici maddi yardım gibi destekler hakkında bilgi verdik. Adli yardım bürosu, ŞÖNİM gibi kurumlara da yönlendirdiğimiz danışana; ayrıca boşanma davası açması halinde nafaka, tazminat, çocukların velayetini isteme gibi hakları olduğunu aktardık.

Ancak az sayıda da olsa iyi uygulama örnekleriyle de karşılaşırız. Kamu görevlilerinin yasal olarak yapmaları gerekeni yaptığını gördüğümüz ve bu nedenle iyi örnek olarak değerlendirdiğimiz bir olayda fiziksel şiddet sonrasında yan daireye kaçarak komşunun evinden 155 Polis İmdat Hattı'nı arayarak eve polis çağıran bir danışanın evine gelen polisler; kadının kadına ve çocuklarına şiddet uygulayan eşini ve eşinin abisini almış, her ikisine karşı 6 aylık uzaklaştırma tedbiri çıkarttırmışlardı. Merkezimize ulaştığında boşanma davası açmış, ancak henüz bir avukatla görüşmemiş olan danışan aynı zamanda kendisine bir ev tutmuştu. İş arayan danışanla, maddi destek için başvurabileceği yerlerin bilgisi paylaştık, ücretsiz avukat için ise adli yardıma yönlendirdik. Bir başka iyi örnekte ise 6284 Sayılı Kanun ve özellikle iş yeri değişikliği hakkında bilgi paylaştığımız ve bu başvurusu için destek almak üzere ŞÖNİM'e yönlendirdiğimiz danışanın iş yeri değişikliği talebi onaylandı ve kendisi şiddet uygulayan kişiden uzaklaştı.

3. Nafaka

Danışanların anlatıları arasında sık rastladığımız bir başka durum da mahkemeler tarafından belirlenen yoksulluk, iştirak veya tedbir nafakalarının düzensiz ödendiği veya hiç ödenmediğiydi.⁶ Görüştüğümüz kadınların arasında eşleri nafaka ödemek istemediği için sigortalı işinden ayrılan, gelirini olduğundan düşük gösteren, kendi üzerine olan ev, araba ve benzeri malları başkalarına devreden, sahte satış gerçekleştiren, borç gösterip parasına haciz koyduranlar vardı. Nafaka ödemeyen erkeklerin, kadınların maddi güçleri yeterse başlatılabildikleri icra takibinden kurtulmak için her yolu denediğini, pek çok örnekte yalnızca son üç ayın nafakasını ödeyerek zorlama hapsinden kurtulma yoluna gittiklerini gördük.

Erkekler bir yandan belirlenen nafakaları ödememek için çabalarırken, bir yandan da daha en başından nafaka belirlenmesini engellemeye çalışıyor. Örneğin, kendisine psikolojik, ekonomik ve fiziksel şiddet uygulayan eşinden ayrılmak isteyen ve eşinin de artık kabullenmesiyle anlaşmalı protokol hazırlayarak boşanma davası açan danışan, anlaşmalı boşanma protokolünde

⁶ Halen gündemde olan ancak kadınların gerçek deneyimleri dikkate alınmadan yürütülen nafakayla ilgili ayrıntılı bilgiye Vakfımızın 2019 tarihli "Yoksulluk Nafakası Araştırması Raporu: Sosyo-Hukuki Bir İnceleme" adlı raporundan ulaşabilirsiniz. http://kadindayanismavakfi.org.tr/medya/media/36_1602681671

danışanın nafaka ve tazminat taleplerinin yer almasına eşinin “*Ben çocuklarımı aç bırakmam.*” diyerek ve kağıdı zorla elinden alıp yırtarak engel olduğunu söyledi. Merkezimizden hukuki destek alan danışana duruşmada protokole ek olarak nafaka ve tazminat istediğini söyleyebileceğini, böylece protokolü genişletebileceğini, taleplerini duruşmada dile getirerek tutanaklara geçirmesinin önemli olduğunu, eşi kabul etmezse davanın çekişmeli boşanmaya döneceğini aktardık. Ancak gördüğümüz kadarıyla mahkemelerce nafakaya hükmedilse dahi belirlenen miktarlar gerçekçi olmaktan çok uzak. Evliliği boyunca çalışması eşi tarafından baskıyla engellenmiş, bu nedenle bir mesleği ve iş deneyimi olamamış bir danışana iki çocuğu için toplam 600 TL iştirak nafakası bağlanmıştı.

B. Kolluk/Güvenlik Birimleri

2018 ve 2019 yıllarında kadın danışma merkezimize ulaşan danışanların %30'u (221 kadın) daha önce polis ve jandarma karakolları, ilçe emniyet müdürlüğü, hastane polisi ve 155 Polis İmdat Hattı gibi yerlere başvurmuştu. Geçmiş yıllarda olduğu gibi yine kolluğa başvuran kadınların eksik/yanlış bilgilendirme, şikayeti almama, başvurudan vazgeçirmeye çalışma, suçlama ve yargılama gibi muamelelerle karşılaştıklarını gördük. Oysa polis ve jandarma karakolları, en çok bilinen ve kolay erişilebilirlikleri nedeniyle en çok başvurulacak mekanizmalar. Bu yüzden kadınların çoğu zaman ilk başvuru yerleri olan kolluk birimlerinde karşılaştıkları tavır ve davranışlar sonraki süreçler için belirleyici olabiliyor.

Erkek şiddeti nedeniyle suç duyurusunda bulunmaya, çoğu zaman şiddet ancak dayanılmaz hale geldiğinde cesaret eden kadınlarla paylaşılan bilgilerin doğruluğu, hayati önem taşıyor. Örneğin, 16 yıldır evli olduğu eşinden psikolojik, fiziksel, ekonomik ve cinsel şiddet gören bir danışana, şikayet için gittiği karakolda “*Darp izi yoksa bir şey yapamayız.*” denilmişti. Benzer bir örnekte, şiddet uygulayan eşi hakkında suç duyurusunda bulunmak için mahalle karakoluna giden danışanın şikayeti, darp raporu olmadığı gerekçesiyle alınmamıştı. Merkezimize telefonla ulaşan danışanla, suç duyurusunda bulunmak için darp raporu olmak zorunda olmadığını söyleyerek yasal süreçlere, evden ayrılmak istediği için sığınaklara ve 6284 Sayılı Kanuna ilişkin bilgi paylaştık.

6284 Sayılı Kanunun uygulama yönetmeliğinin kolluk tarafından alınabilecek tedbirleri düzenleyen 29. maddesine göre “Mülkî amir tarafından alınabilecek barınma yeri sağlanmasına ve geçici koruma altına alınmasına ilişkin tedbirler, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ilgili kolluk amirince de alınabilir.” Buna rağmen birçok danışanın anlatışında 6284 Sayılı Kanuna dair herhangi bir bilgilendirmenin yapılmadığını, hatta suç duyurusunda bulunmak için karakollara giden bazı danışanların koruyucu ve önleyici tedbirlerden vazgeçirilmeye çalışıldığını gördük.

Örneğin, merkezimize annesi için bilgi almak üzere ulaşan kişi, babasının annesine ve kardeşlerine fiziksel şiddet uygulaması ve bıçak çekmesinin ardından 155 Polis İmdat Hattı’nı arayarak polis çağırdıklarını ve eve gelen polislerle birlikte karakola gittiklerini aktardı. Karakolda ifadelerini verirken polis memurlarının “Her ailede olur böyle şeyler, uzatmayın.”, “Sığınma falan talep etmeyin, sığınma yerlerini iyi bir şey sanmayın.” gibi yönlendirmelerine maruz kalmışlardı. Kendisine suç duyurusu sonrasındaki sürecin nasıl ilerleyebileceği ve yeniden şiddet veya tehditle karşılaşmaları halinde neler yapabileceklerine dair bilgi verdik ve daha detaylı bir destek süreci yürütebilmek için annesinin bize ulaşabileceğini söyledik. Konuyu takip etmek için yeniden aradığımızda ise bizimle paylaştığı telefon numarasının artık kullanılmadığı mesajını aldık.

Çocukluğunda babası tarafından cinsel istismara maruz bırakılan bir danışan ise yakın zamanda suç duyurusunda bulunmak istediğinde polisin “Neden bunca zaman sonra başvuru yapıyorsun, senin adın kötüye çıkar, kanıt yok kimseyi inandıramazsın.” tepkisiyle karşılaşmıştı. Buna rağmen şikayetten vazgeçmeyen danışan, hukuki süreci devam ettirerek babasına karşı uzaklaştırma tedbiri aldı, birlikte yaşadıkları evden ayrıldı ve bağımsız yaşamını kurma yönünde büyük bir adım attı.

Kadınların kollukta yaşadıkları ve bize aktardıkları deneyimler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin (AIHM) Opuz ve onu takip eden kararlarında Türkiye’de kolluğun ve adli makamların kadına yönelik şiddete tolerans gösterdiklerini ve ayrımcı bir pasiflik içinde olduklarını ve bu tutumlarının kadına yönelik şiddetin sürmesine uygun bir ortamın mevcudiyetine katkı sağladığı yönündeki tespitlerinin, kararın üzerinden 10 yıldan fazla zaman geçmesine rağmen hala güncelliğini koruduğunu gösteriyor.

C. Sığınaklar

Avrupa Komisyonu'nun kadına yönelik şiddet hizmetlerine ilişkin asgari standartlarına göre; ev içi şiddete maruz kalan kadınlara yönelik bir ulusal telefon hattı, her 10.000 nüfusa karşılık bir sığınma yeri ve her 200.000 kadın için bir tecavüz kriz merkezi olmalıdır.⁷ Türkiye'de de Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca büyükşehir belediyelerinin ve nüfusu yüz bini geçen belediyelerin sığınak açma yükümlülüğü bulunuyor. Mevzuatın getirdiği standart her ne kadar Avrupa Konseyi standartlarını tam olarak karşılamasa da bu mevzuatın gereklilikleri belediyeler tarafından yerine getirilmediği için mevcut sığınak sayısı mevzuatın gerektirdiği sayının bile çok altındadır.⁸

Sığınaklarla ilgili yegane sorun sayıca yetersizlik değil aynı zamanda sunulan hizmetlerdeki yetersizlik ve sığınağa yerleşmek için katedilmesi gereken prosedürel süreçlerdir. GREVIO, Türkiye'yi değerlendirdiği raporda kadınların sığınaklara erişiminin önündeki engellerin kaldırılmasının yanı sıra kadınların ihtiyaçlarına uygun ve nitelikli hizmet sunumunu ve sığınakların kadınların insan haklarını ve güçlenmelerini önceleyen bir yaklaşımla yönetilmesini tavsiye etmiştir.⁹

20 Ekim 2020 tarihinde gerçekleşen Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4. Ulusal Eylem Planı Hazırlık Çalıştay'ında KSGM tarafından paylaşılan bilgiye göre Türkiye'de 110 tanesi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na, 32 tanesi belediyelere, iki tanesi Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne ve bir tanesi Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'na bağlı olan 145 adet sığınak (3482 kapasite) bulunuyor. Olması gereken sığınak sayısı ile mevcuttaki sayı arasındaki farkın tespiti savunuculuk için her ne kadar önemli olsa da değerlendirme için yalnızca sayılar üzerinden konuşmak yeterli değil. Sığınaklar, kadınların şiddetle mücadele ederken şiddet ortamından uzaklaşmalarını, çeşitli desteklerle güçlenmelerini ve

⁷ Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Combating violence against women: minimum standards for support services, Strazburg, Eylül 2008, s. 19. bkz. [https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/Source/EG-VAW-CONF\(2007\)Study%20rev.en.pdf](https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/Source/EG-VAW-CONF(2007)Study%20rev.en.pdf) Son erişim: 30 Eylül 2020.

⁸ GREVIO Türkiye değerlendirme raporu, s. 61, par. 172.

⁹ ibid., s.64, par. 180.

böylece bağımsız kararlar alarak yaşamlarını kurma yönünde adımlar atmalarını sağlayacak her tür hizmeti sağlamalıdır.

1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında merkezimize başvuran kadınların %7,6'sı (56 kadın) daha önce ŞÖNİM, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri, sosyal hizmet merkezleri, ALO 183 gibi kurum ve kuruluşlara başvurmuştu. Buralara başvuran danışanların sıklıkla karşılaştıkları sorun, sahip oldukları haklar ve başvuru mekanizmaları konusunda yeterince bilgilendirilmemeleriydi. Yanlış ve eksik yönlendirmelerin ve daha genelde bütüncül bir sosyal çalışma perspektifinin olmayışının, bazı danışanların kaldıkları sığınaklardan kısa sürede ayrılarak şiddet ortamına dönmelerine neden olduğu örneklerle karşılaştık.

Merkezimize başvuran pek çok kadın sığınaklardaki kalabalığın toplu yaşamayı zorlaştırdığını, telefon kullanma ve dışarıya çıkma gibi konularda sınırlamalara maruz kaldıklarını, iş başvurusu yapmak ya da iş aramak konusunda da çeşitli engellerle karşılaştıklarını, çocuklarının ya da kendilerinin temel ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığını ve tüm bu sorunların yanı sıra sığınakta gerçekleştirilen uzman müdahalelerinin yeterli ve etkili olmadığını aktardı. Kalabalık yaşamın etkisi olarak kadınların özel alana sahip olamamalarından kaynaklanan kişilerarası sorunlara müdahale yöntemlerinin de şiddeti yeniden üretmesi ve ayrımcılık yaratmasının pek çok kadının sınıktan kısa sürede ayrılmasına neden olduğunu gözlemledik. Dolayısıyla bu durum kadınların şiddet döngüsüne geri dönmesine ve temelde güçlenme odağında gerçekleştirilmesi gereken sığınak çalışmalarının tam tersi bir etkiyle sonuçlanmasına neden oluyor.

Erkek şiddetiyle mücadele eden birçok kadın için şiddet ortamından uzaklaşmak, şiddetin sona ermesi için yeterli olmuyor. Şiddet uygulayan erkekler kadınlara ulaşmak için onları takip etmeye devam ediyor. Örneğin, merkezimize telefonla ulaşan bir danışan, kendisine ve çocuklarına psikolojik ve fiziksel şiddet uygulayan eşinden uzaklaşmak için üç çocuğuyla birlikte bir yıldır sınıakta kalırken, bulundukları şehirde güvenlik riski oluşması nedeniyle Ankara'da bir sığınağa nakledilmişti. Burada ise hastanede doktor randevusuna gittiğinde eşini karşısında bulmuş, birkaç ay sonra yeniden doktora gittikten bir hafta sonra hastaneden aranmış ve birinin hastaneyi arayarak kendisinin randevusunu

öğrenmeye çalıştığı söylenmişti. Sığınakta kalan danışana ulaşmak için ŞÖNİM'i de birçok kez arayan erkeğin kendisine ulaşmasından endişelenen danışanla yeniden görüşmek için aradığımızda telefon numarasının artık kullanılmamakta olduğu mesajını aldık.

Ankara dışındaki bir sığınakta kalan danışan ise iki hafta kaldığı sığınaktan koşullar nedeniyle ayrılmak zorunda kaldığını aktardı. Günlük yaşamı düzenleyen sıkı kurallara göre haftada bir kez telefonla konuşmaya izin olduğunu, telefonda konuşulurken hoparlörün açılmasının istendiğini aktardı. Kaldığı sığınağın koşullarından memnun olmayan bir başka danışan bunun nedenini *“Burada kurallar insanlardan daha önemli.”* diyerek açıkladı. İstanbul'da bir sığınakta kalmış olan danışan; kendi ilaçlarının ve bebeğinin bezlerinin kendisinde durmasına izin verilmediğini, her ihtiyacı olduğunda görevliden istemek zorunda kaldığını, sığınaktaki genel koşullardan şikayet ettiklerinde kendilerine *“Burada binlerce kadın kalıyor, daha ne istiyorsunuz.”* denildiğini aktardı.

D. Diğer Kurumlara Yapılan Başvurular

1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında merkezimize ulaşan kadınların %20,1'i (148 kadın) maruz bırakıldığı şiddet nedeniyle tedavi olmak veya darp raporu almak için hastanelerin acil servisleri, adli tıp, hastanelerin psikiyatri birimleri, Çocuk İzlem Merkezi gibi sağlık kurumlarına başvurmuştu. Danışanların %3,8'i (28 kadın) merkezimize ulaşmadan önce Ankara'da veya başka şehirlerde bulunan kadın örgütlerine, mülteci hakları alanında ve engelli hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerine başvurular yapmıştı. 60 kadın (%8,2) ise İŞKUR, Kaymakamlık, Valilik, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER), İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, büyükelçilik, site yönetimi, çalıştığı iş yerinin yönetimi vb. yerlere başvurmuştu.

Bir yandan şiddetten uzaklaşmaya çalışırken bir yandan da ekonomik güçlüklerle mücadele eden kadınlar ekonomik destek alabilmek için çok sayıda farklı kuruma telefonla veya doğrudan giderek bilgi almaya veya başvuru yapmaya çalışıyor. Kadınların içinde bulundukları ekonomik güçlükler çoğunlukla eşleri çalışmalarına izin vermediği için işini bırakmış ya da işe girip tecrübe edinme imkanından yoksun kalmış olmalarından kaynaklanıyor. Bu nedenle de şiddetten

uzaklaşmaya çalıştıklarında hiçbir geliri ya da mesleği olmadan hayata baştan başlamak zorunda kalıyorlar.

Ekonomik destek arayışı olan kadınlara başvurabilecekleri yerlerin bilgisini olabildiğince detaylı şekilde vermeye çalışıyoruz. Çünkü kadınların çoğu zaman çocuklarını bırakacak yerleri, düşük ücretli ve/veya kayıt dışı da olsa çalışıyorlarsa işten izin alamadıkları için vakitleri ve birden fazla kuruma tekrar tekrar gidip gelebilecek kadar yol paraları olmuyor. Ancak başvuru yapabilseler de olumsuz karşılık alan çok sayıda danışanımız oluyor. Örneğin, eşinden psikolojik, fiziksel ve ekonomik şiddet görmüş; 10 ve 16 yaşlarındaki iki çocuğuyla birlikte evden ayrılmış; ev ve bina temizliğine giderek ve yufka açıp satarak elde ettiği kazancıyla ev tutan bir danışan, 10 aydır eşinden ayrı yaşadığı ve bu esnada boşanma davası da açmış olduğu halde, ekonomik destek için başvurduğu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nda kendisine *“Eşinin sigortası var, boşan gel, olmaz şimdi.”* denildiğini aktardı. Böyle durumlarla karşılaşmaları halinde itiraz etme haklarının olması için kadınlara tüm başvurularını yazılı olarak yapmalarını ve cevabı da yazılı olarak talep etmelerini öneriyoruz.

Destek talebinin olumlu sonuçlandığı vakaların başvuru süreçlerine baktığımızda ise kadınların yılmadan, kararlılıkla defalarca o kurumdan bu kuruma giderek sonuç alabildiğini gördük. Bir danışanın ifadesiyle: *“Nereye başvurduysam hep benim zorlamamla bir şeyler elde edebildim. Sistem yok, her şey çok sıkıntılı.”* Kadın danışma merkezinde sunduğumuz destekler bu nedenle de çok önemli. Çünkü bazı kadınlar kendilerini yargılamadan dinleyen, dediklerini sorgulamayan, belgelerle başvurularla ya da delillerle uğraştırmayan kişilerle ilk kez danışma merkezinde karşılaşmış oluyor. *“İyi ki varsınız, bana çok iyi geldiniz.” ya da “Beni dinlemeniz bile bana çok iyi geldi.”* gibi cümleleri dayanışma gösterdiğimiz kadınlardan sıklıkla duymamız bundan.

SONUÇ

Bu raporda yer verdiğimiz sayısal veriler ve kadınların şiddetten kurtulma ve şiddetsiz bir hayat kurmalarına ilişkin mücadele hikayeleri, 1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasındaki iki yıllık süre boyunca kadın danışma merkezimize başvuran kadınların deneyimleriyle sınırlı. Ancak kadına yönelik erkek şiddetiyle mücadele alanında aktif olarak yer alan diğer kadın örgütlerinin raporlarında ya da basında yer alan benzer deneyimler ve kendi kişisel deneyimlerimiz Türkiye’de mevcut şiddetle mücadele mekanizmalarının bugün hala kadınların şiddetsiz bir yaşama adım atmalarını sağlama kapasitesinden uzak olduğunu gösteriyor.

Kadın danışma merkezimize başvuran kadınların anlatıları, kadınların bir noktada maruz kaldıkları şiddetle aktif öznel olarak mücadele etmeye karar verdiklerini gösteriyor. Ancak ilk başvuru yaptıkları yerlerde gördükleri muamele ve ne yapacaklarına ya da nereye başvuracaklarına dair bilgi sahibi olmamaları bu karardan hızla vazgeçmelerine yol açabiliyor. Eğer engelleyici bir tavırla karşılaşmadılarsa ya da bir şekilde yılmadılarsa bu sefer de bazen yıllarca süren bu mücadele sırasında kendi çevrelerinden ve başvurdukları kurum ve kuruluşlardan yeterli desteği alamadıkları için haklarından cayabiliyorlar ve/veya sürecin kendisi ikincil travma yaratan bir etkene dönüşüyor. Oysa şiddetle mücadele eden bir kadın için destek alabileceği yerlerin varlığını bilmek, buralara başvurduğunda suçlanmadan ve yargılanmadan güçlendirici destek alabilmek hayati önemdedir. Erkek şiddetine uğrayan kadınların bu şiddet karşısında adımlar atması birçok engel nedeniyle zaten çok zor olabiliyorken, karşılarında kendilerini adeta geri adım atmaya zorlayan kişiler ve kurumlar bulmaları cesaretlerini kırıyor, çaresiz hissettiriyor.

Kadın örgütleri olarak bizler, şiddete uğrayan kadınlarla dayanışma kurmayı sürdürürken bir yandan da uzun yıllara yayılan emeklerle elde edilen hukuki kazanımlarımızı korumak için mücadele ediyoruz. Hak savunucuları bakımından bütün bu mücadele sürecinin kendisi giderek travma yaratan bir sürece dönüştü. Bizler 6284 Sayılı Kanun uygulamalarındaki eksiklikleri tespit edip kanunun etkin uygulanması için savunuculuk yaparken, kanunda kadınlar aleyhine değişiklik talepleri gündeme getiriliyor. İstanbul Sözleşmesi’nin etkin şekilde uygulanmamasını eleştirirken sözleşmeden çekilme tartışması başlıyor. Kız çocuklarının

güçlendirilmesi yönünde kampanyalar sürerken çocuk istismarcılarına af tasarısı yeniden karşımıza çıkıyor. Kadınların ekonomik yönden dezavantajlı konumları ve bunun nedenleri hiç dikkate alınmadan yoksulluk nafakasının süresinin sınırlandırılması planlanıyor. Üstelik bütün bu süreç alanda uzun yıllara dayanan deneyimi ve uzmanlığı olan kadın örgütlerinin ve feministlerin görüşleri alınmadan ya da tersi görüşlerine rağmen bu şekilde yürütülüyor.

Kadına yönelik şiddet karşısında devletten ve uluslararası mekanizmalardan beklentilerimiz, kazanımlarımızın birer birer elimizden alındığı bu günlerde giderek çoğalıyor. Kadına yönelik şiddeti sona erdirmeyi amaçlayan bütüncül ve tavizsiz politikalar geliştirilmesini ve şiddete maruz bırakılan kadınların ve varsa bakmakla yükümlü oldukları kişilerin ihtiyaç duydukları her alanda desteklenerek güçlendirilmesini, şiddet kültürünün ve kadınlar ve erkekler arasındaki eşitsizliğin süregitmesini sağlayan toplumsal ve sosyal yapıların çözünmesine yönelik kampanyaları içeren çalışmaların yürütülmesini ve desteklenmesini istiyoruz. Bu yaklaşım ve iradenin yokluğunda, sürekliliği sağlanmayan, yeterli kaynak ayrılmayan dönemsel projelerle yürütülen çalışmaların kısa vadede bir etki yaratsalar bile uzun vadede kalıcı etki yaratamadığını görüyoruz.

Raporu sonlandırırken, öncelikle bu süreçteki tüm yol arkadaşlarımıza ve çalışmalarımızı mümkün kılan destekçilerimize teşekkür ederiz. Asıl teşekkürümüz ise bu iki yıl süresince kadın danışma merkezimize başvuran ve bizimle deneyimlerini paylaşan tüm kadınlara. Kadın danışma merkezimizde yaptığımız görüşmelerde, en az şiddeti ve şiddetle mücadele yollarını konuşmak kadar önem verdiğimiz bir şey de kadınların kendi güçlerini fark etmelerini sağlamak oluyor. Kadınların erkek şiddeti karşısında hayatta kalmalarını sağlayan direnişlerinin farkına varmaları, onlara şiddetsiz bir yaşam yönünde adım atma motivasyonu sağlıyor. Bizler ise kadınların direniş hikayeleriyle güçleniyor, gücümüzü birbirimizden ve kadın dayanışmasından alıyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı

KAYNAKÇA

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Combating violence against women: minimum standards for support services, Strazburg, Eylül 2008, bkz. [https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/Source/EG-VAW-CONF\(2007\)Study%20rev.en.pdf](https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/Source/EG-VAW-CONF(2007)Study%20rev.en.pdf). Son erişim tarihi: 17 Kasım 2020.

GREVIO Türkiye değerlendirme raporu, 15 Ekim 2018, bkz. <https://rm.coe.int/eng-grevio-report-turquie/16808e5283>. Son erişim tarihi: 17 Kasım 2020.

Kadın Dayanışma Vakfı, “Yoksulluk Nafakası Araştırması Raporu: Sosyo-Hukuki Bir İnceleme”, 2019, bkz. http://kadindayanismavakfi.org.tr/medya/media/36_1602681671. Son erişim tarihi: 17 Kasım 2020.

Kadın Dayanışma Vakfı, “Kadın Dayanışması Yaşatır: Kadın Dayanışma Vakfı Suriyeli Kadınlarla Çalışma Deneyimi”, 2020, bkz. http://kadindayanismavakfi.org.tr/medya/media/32_1602680629. Son erişim tarihi: 17 Kasım 2020.

EKLER

EK - 1

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA ve SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Sayı : 13494116-400-E.493446

25.02.2019

Konu : Bilgi Edinme Talebi (Kadın Dayanışma
Vakfı)

KADIN DAYANIŞMA VAKFINA
Mithatpaşa Caddesi. 10/11, 06410 Sıhhiye/ANKARA

İlgi : Kadın Dayanışma Vakfı'nın 30.01.2019 tarihli ve 4.2.1.8 sayılı yazısı.

İlgi tarihli bilgi edinme talebiniz için hazırlanan cevabi metin yazımız ekinde iletilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır

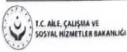
Gülser USTAOĞLU

Bakan a.

Genel Müdür

Ek : Cevabi Yazı (4 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde güvenli elektronik imzalı aslı ile aynıdır.

Evrak Doğrulama Kodu : PWUWQCNU/TOEADRXOTPH Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr>
Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No: 10/ A Kat: 20-
21 Çankaya/ Ankara/ Türkiye
(312)705 91 77
(312)705 91 94

Bilgi için Çağrı ÇİLTAS
Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler
Uzman Yardımcısı

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Kadın Dayanışma Vakfı Tarafından Genel Müdürlüğümüze İletilen KDV 4.2.1.8. Sayılı
Bilgi Edinme Başvurusuna İlişkin Hazırlanan Bilgi Notu

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 15. maddesinin 1. bendinde,

(1) Bu Kanun kapsamında şiddetin önlenmesi ve verilen tedbir kararlarının etkin olarak uygulanmasının izlenmesi bakımından şiddet önleme ve izleme merkezleri tarafından verilecek destek hizmetleri şunlardır

a) Korumacı ve önleyici tedbir kararları ile zorlama hapsinin verilmesine ve uygulanmasına ilişkin veri toplayarak bilgi bankası oluşturmak, tedbir kararlarının sicilini tutmak.

b) Korunan kişiye verilen barınma, geçici maddi yardım, sağlık, adli yardım hizmetleri ve diğer hizmetleri koordine etmek.

c) Gerekli hâllerde tedbir kararlarının alınmasına ve uygulanmasına yönelik başvurularda bulunmak.

ç) Bu Kanun kapsamındaki şiddetin sonlandırılmasına yönelik bireysel ve toplumsal ölçekte programlar hazırlamak ve uygulamak.

d) Bakanlık bünyesinde kurulan çağrı merkezinin bu Kanunun amacına uygun olarak yaygınlaştırılması ve yapılan müracaatların izlenmesini sağlamak.

e) Bu Kanun kapsamındaki şiddetin sonlandırılması için çalışan ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmak.

(2)Korunan kişilerle ilgili olarak şiddet önleme ve izleme merkezleri tarafından verilecek destek hizmetleri şunlardır:

a) Kişiye hakları, destek alabilecekleri kurumlar, iş bulma ve benzeri konularda rehberlik etmek ve meslek edindirme kurslarına katılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak.

b) Verilen tedbir kararıyla ulaşılmak istenen amacın gerçekleşmesine yönelik önerilerde bulunmak ve yardımlar yapmak.

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@ail.gov.tr Elektronik ağı: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

- c) Tedbir kararlarının uygulanmasının sonuçlarını ve kişiler üzerindeki etkilerini izlemek.
- ç) Psiko-sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde yardım ve danışmanlık yapmak.
- d) Hâkimin isteği üzerine; kişinin geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal, ekonomik ve psikolojik durumu hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlayıp sunmak.
- e) İlgili merci tarafından istenilmesi halinde, tedbirlerin uygulanmasının sonuçları ve ilgililer üzerindeki etkilerine dair rapor hazırlamak.
- g) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümleri uyarınca maddi destek sağlanması konusunda gerekli rehberliği yapmak.

Hükme bağlanmıştır. Kadın Dayanışma Vakfı olarak kadına yönelik şiddetle mücadele faaliyetlerimiz kapsamında yasa uygulamalarına dair izleme yapabilmek için,

SORU 1) 2018 yılı boyunca, Ankara ili özelinde 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca Mülki Amirlikler ve Mahkemeler tarafından verilen ve Müdürlüğünüze ulaşan tedbir kararlarının sayısı,

SORU 2) Tedbir kararlarının süreleri,

SORU 3) Süresi dolan tedbir kararları sonrasında uzatma talebinde bulunan kadın sayısı ve bu taleplerin kabul ve ret sayıları,

SORU 4) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk kuvvetleri tarafından alınan tedbir kararı sayısı,

SORU 5) Yakın koruma talebinde bulunan ve yakın koruma tahsis edilen kadın sayısı,

SORU 6) Kadın sığınmaevine yerleştirme talebinde bulunan kadın sayısı ve kadın sığınmaevlerine yerleştirilen kadın sayısı,

SORU 7) Yasaya göre kreş desteği talep eden kadın sayısı ve bu taleplerin kabul ve ret sayıları,

SORU 8) Yasaya göre geçici maddi yardım sağlanan kadın sayısı, ve bu yardımların süreleri,

SORU 9) Kimlik bilgilerinin tüm resmi kayıtlarda gizli tutulmasını talep eden kadın sayısı, ve bu taleplerin kabul ve ret sayısı,

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@aile.gov.tr Elektronik ağı: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

SORU 10) Tedbir kararlarını ihlal eden kişiler hakkında zorlama hapsi talebiyle açılan dava sayısı, ve dava sonuçları,

SORU 11) Mesleki danışmanlık desteği için başvuran kadın sayısı, ve kaç kadına ne tür destek verildiği,

SORU 12) Psiko-sosyal destek için başvuran kadın sayısı, ve kaç kadına, ne tür desteğin, ne kadar süreyle,

SORU 13) Ekonomik destek için başvuran kadın sayısı, ve kaç kadına ne tür desteğin, ne kadar süreyle verildiği,

SORU 14) Hukuki destek için başvuran kadın sayısı, ve kaç kadına ne tür desteğin, ne kadar süreyle verildiği,

SORU 15) Sığınak desteği için başvuran kadın sayısı, ve kaç kadına ne tür desteğin, ne kadar süreyle verildiği,

Konularına dair Kadın Dayanışma Vakfı olarak, 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca, ve bu kanunun 11. Maddesinde öngörülen süreler dâhilinde Vakfımıza bilgi verilmesini talep etmekteyiz.

Gereğini arz ederiz.

CEVAP 1-2-3-4-5-7-8-9-10) Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet olaylarına ilişkin ayrıntılı veriler esas olarak Adalet Bakanlığı UYAP sistemi, İçişleri Bakanlığı POL-NET ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın veri sistemi üzerinde toplanmaktadır. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgilerin ilgili kurumlardan temin edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

CEVAP 6-15) Şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan bütün kadınların, varsa beraberindeki çocukları ile birlikte kadın konukevine başvurmaları halinde, hiçbir ayırım yapılmadan beyanı esas alınarak konukevlerine kabulleri yapılmaktadır. 2018 yılında 81 ilde Bakanlığımıza bağlı 110 kadın konukevinden kadınlar ile beraberindeki çocuklar olmak üzere toplam 63.536 kişi hizmet almıştır. Hizmet alan kadınlar ve beraberindeki çocuklara yönelik; barınma desteği, eğitim desteği, psiko-sosyal destek, hukuki destek, ekonomik destek, çocuklar için kreş desteği, kadınların istihdamlarını desteklemeye yönelik mesleki kurslara yönlendirme ve rehberlik gibi hizmetler sunulmaktadır.

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@aille.gov.tr Elektronik ağı: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

CEVAP 11-12-13-14) Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri(ŞÖNİM), şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü merkezler olarak kurulmuştur. Şubat 2019 tarihi itibarıyla 79 ilde ŞÖNİM hizmet sunmaktadır. 2018 yılı içerisinde 107.070 kadın, 10.462 erkek ve 17.740 çocuk olmak üzere toplam 135.272 kişi Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinden hizmet almıştır.

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@aile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA ve SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Sayı : 96559647-400[400]-E.497220

28.02.2019

Konu : Bilgi Edinme Başvurusu

KADIN DAYANIŞMA VAKFINA
Mithatpaşa Caddesi 61/12 Kızılay ÇANKAYA / ANKARA

İlgi : 31.01.2019 tarih ve 4.2.1.10 sayılı yazınız.

İlgi tarihli bilgi edinme başvurunuz için hazırlanan cevap metni yazımız ekinde
iletilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır

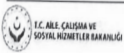
Gülser USTAOĞLU

Bakan a.

Genel Müdür

Ek : 4.2.1.10 Sayılı Başvuruya İlişkin Cevabi Yazı (1 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde güvenli elektronik imzalı aslı ile aynıdır.

Evrak Doğrulama Kodu : WALQICYVBSLJCCNEJIGK Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr>
Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No: 10/ A Kat: 20-
21 Çankaya/ Ankara/ Türkiye
(312)705 91 77
(312)705 91 94

Bilgi için:Safak ARSLAN
Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler
Uzman Yardımcısı

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

**Kadın Dayanışma Vakfı Tarafından Genel Müdürlüğümüze İletilen KDV 4.1.2.10 Sayılı
Bilgi Edinme Başvurusuna İlişkin Hazırlanan Cevap Metni**

SORU 1: Ocak 2019 itibariyle kurumunuza bağlı kaç adet kadın sığınacağı bulunmaktadır? Bu sığınaklar hangi illerde yer almaktadır ve kaç kadın ve çocuğu barındıracak kapasitededir? Bu sığınakların kaç ilki kabul birimi işlevini görmektedir?

CEVAP 1: 30 Ocak 2019 tarihi itibariyle Türkiye genelinde 81 ilde Bakanlığımıza bağlı 110 kadın konukevi 2.697 kapasite olmak üzere toplam 144 kadın konukevi 3.454 kapasite ile hizmet vermektedir. İlk kabul birimi hizmetleri ise sirkülasyonun yoğun olduğu büyükşehirlerde kadın konukevi adı ile bağımsız binalarda, başvurunun az olduğu küçük şehirlerde ise kadın konukevi binalarının içinde ayrılan bölümlerde yürütülmektedir.

SORU 2: Ocak 2019 itibariyle Ankara’da kurumunuza ve belediyelere bağlı kaç adet kadın sığınacağı bulunmaktadır, kaç kadın ve çocuk kapasitelidir? Bu sığınakların kaç ilki kabul birimi işlevini görmektedir?

CEVAP 2: 30 Ocak 2019 tarihi itibariyle Ankara ilinde Bakanlığımıza bağlı 4 kadın konukevi, belediyelere bağlı 5 kadın konukevi olmak üzere toplam 9 kadın konukevi 310 kapasite ile hizmet vermektedir.

SORU 3: Türkiye genelinde ve Ankara’da, mevcut sığınaklar içerisinde tamirat-tadilat gibi nedenlerle faaliyette olmayan sığınak var mıdır?

CEVAP 3: 30 Ocak 2019 tarihi itibariyle Türkiye genelinde 81 ilde Bakanlığımıza bağlı 110 kadın konukevinin tamamı aktif olarak hizmet vermektedir.

SORU 4: Ocak 2019 itibariyle Ankara’da bulunan sığınaklarda kaç kadın ve çocuk kalmaktadır?

CEVAP 4: 2018 yılında Ankara ilinde Bakanlığımıza bağlı 4 kadın konukevinden toplam 2.376 kadın ile beraberindeki 1.843 çocuk hizmet almıştır.

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@aile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

SORU 5: Türkiye genelinde ve Ankara’da bulunan kadın sığınaklarında kaç sosyal çalışma görevlisi, sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi, öğretmen, hemşire ve pedagog görev yapmaktadır?

CEVAP 5: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik’in 33. maddesinde ifade edildiği üzere; Konukevinde, hizmet sunumuna yetecek sayı ve nitelikte, tercihen kadın çalışanlar arasından, psikoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun sosyal çalışma görevlileri ile hemşire, çocuk eğiticisi, memur, aşçı ve bakım elemanı istihdam edilmektedir.

SORU 6: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik’in 13. maddesi çerçevesinde ev kiralınması uygulamasından 2018 yılında kaç kadın hangi nedenlerle yararlanmıştı?

CEVAP 6: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik’in 13. maddesinde ifade edildiği üzere; On iki yaşından büyük erkek çocuğu olan kadınlar ile engelli çocuğu bulunan kadınlar can güvenliği riski olmamak kaydıyla, talep edilmesi halinde ve sosyal inceleme raporuna istinaden, ŞÖNİM tarafından uygun görülmesi halinde, kira ve iaaesi karşılanmak üzere bağımsız bir ev kiralınmak suretiyle barındırılmaktadır. Ayrıca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından da kadınlara kira desteği yapılmaktadır. Ev kiralınmadığı durumlarda ise, 12 yaş üstü erkek çocuklar, kuruluşun fiziki koşulları uygunsa kadın konukevinde anneleri ile birlikte kalabilmekte, geçici olarak anneleri ile birlikte bir sosyal tesise ya da çocuğun yaşına uygun yaşıtları ile birlikte hizmet alabileceği bir çocuk kuruluşuna yerleştirilmekte ve kadının çocuğuyla görüştürülmesi ve anne-çocuk ilişkisinin geliştirilmesi konusunda her türlü destek sağlanmaktadır.

SORU 7: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik’in 18. maddesi çerçevesinde 2018 yılında Türkiye genelinde ve Ankara özelinde kaç adet tedbir planı hazırlanmıştır?

SORU 8: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik’in 18. maddesi çerçevesinde Türkiye genelinde ve Ankara özelinde 2018 yılında hazırlanan kaç tedbir planının süresi “durumun özelliğine göre” bir yıl daha uzatılmıştır?

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@bile.gov.tr Elektronik ağı: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

CEVAP 7-8: Tedbir planı, hayati tehlikesi bulunan ve hakkında geçici koruma altına alınmasına dair tedbir kararına hükmedilen şiddet mağduru ve beraberindeki çocuklar için hazırlanmaktadır. Tedbir planının kişiler üzerindeki etkileri izlenmekte, vakanın özelliğine göre bu süre bir yıl daha uzatılabilmektedir.

SORU 9: Türkiye genelinde ve Ankara özelinde, hakkında Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 18. maddesi çerçevesinde tedbir planı hazırlanmış kadınlar ve çocuklar arasında aynı Yönetmelik'in 29. maddesi uyarınca 2018 yılında sığınaklardan çıkarılmasına karar verilen kaç kadın vardır?

CEVAP 9: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmeliğin 29. maddesi kapsamında, hizmet alan kadınlar hakkında çıkarılma kararı verilebilmektedir. Söz konusu kadınların tekrar müracaat etmesi ve şiddet mağduru olma ya da şiddete uğrama ihtimalinin bulunması halinde, 6284 sayılı Kanun kapsamında gerekli iş ve işlemler yapılarak kadınların kabulü sağlanmaktadır.

SORU 10: 8 Mart 2015 tarihinde imzalanan ve 19 Nisan 2016 ve 30 Haziran 2017 tarihlerinde yenilenen protokol hükümleri doğrultusunda sürdürülen elektronik kelepçe uygulaması sürmekte midir? 2018 yılında Türkiye genelinde hangi illerde kaç uygulama gerçekleşmiştir? Uygulamanın etki analizi yapıldı/yapılıyor mu; yapılıyorsa hangi yöntemle ve hangi birimlerce yapıldı/yapılıyor ve sonuçları kimlerle paylaşılmaktadır?

CEVAP 10: Bakanlığımız tarafından kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında gerçekleştirilen çalışmalardan biri 6284 sayılı Kanunun 12 maddesi doğrultusunda Kanun kapsamında alınan tedbir kararlarının teknik yöntemlerle izlenmesidir. Bu çerçevede 2015 yılında, Bakanlığımız, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı arasında “**Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kapsamında Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Yönelik Pilot Uygulama İşbirliği Protokolü**” imzalanmış, söz konusu protokol 2016 ve 2017 yıllarında yenilenmiştir. Protokol kapsamında Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı bünyesinde kurulu elektronik izleme sistemi altyapısı ve elektronik kelepçe cihazlarının kullanıldığı sistem ile şiddet uygulayan ve şiddet mağduru hakkında verilen tedbir kararları eşzamanlı olarak izlenebilmektedir. Hali hazırda Pilot uygulama Ankara, İzmir, Antalya, Bursa, İstanbul ve Gaziantep illerinde sürdürülmektedir.

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@aile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Pilot uygulamaya ilişkin olarak ilgili taraflarla işbirliğinde dönemsel toplantılar gerçekleştirilmektedir. Söz konusu toplantılarda uygulamanın mevcut durumu ile geliştirilmesi gereken hususlar ilgili taraflarla işbirliği içerisinde değerlendirilmektedir.

Son olarak Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020’de “*Şiddet mağdurunun etkin korunması için teknik araç ve yöntemlerin kullanılması yaygınlaştırılacaktır.*” Faaliyeti yer almış olup, söz konusu faaliyet kapsamında ilgili taraflarla işbirliği içerisinde uygulamanın ülke geneline yaygınlaştırılması ve uygulama prosedürünün geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Kadın Dayanışma Vakfı

*The Foundation
For Women's Solidarity*

📍 Mithatpaşa Cad. No: 61/12 Kızılay / ANKARA

☎ (0312) 430 40 05 • (0312) 432 07 82

✉ bilgi@kadindayanismavakfi.org.tr

🌐 www.kadindayanismavakfi.org.tr

📘 kadindayanismavakfi

🐦 kadin_dv

📷 kadindayanismavakfi